

Päälystö- lehti

1/2025 MAALISKUU

95
1930-2025

Ilmavoimat Islannissa

7 >

Miten kehittää kielitaitoa?

22 >

Kapteenit tv-tuottajina

35 >

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIES 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

95. vuosikerta
ilmestyy 4 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2025

aineisto- ja ilmestymispäivät

Numero	Aineisto	Ilmestyy
2	14.5.	6.6.
3	17.9.	10.10.
4	19.11.	12.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Evp-sivuille tulevan aineiston osalta yhteys ennakkoon Markku Virtaseen. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 0299 500 798
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi
Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi
Jaakko Levä
Puh. 040 301 9290
jaakko.leva@paallystoliitto.fi
Mika Avelin
Puh. 040 301 9292
mika.avelin@paallystoliitto.fi
Ilkka Siiri
ilkka.siiri@paallystoliitto.fi
Michael Kajander
michael.kajander@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päälystöliiton
jäsenrekisteri

SISÄLTÖ

6 ■ PÄÄTOIMITTAJALTA

9 ■ SANAN SÄILÄ

10 ■ PÄÄLUOTTAMUSMIEHET

12 ■ RAJA

14 ■ JÄRJESTÖSIHTEERI

15 ■ JÄRJESTÖPÄÄLLIKKÖ

34 ■ EVP

34

Kuva: Topi Hellstenin arkistot

Kapteeni Topi Hellsten,
Vuoden sotilasliikuttaja
s. 32

6 Päätoimittajalta

7 Ajankohtaista hallinnosta

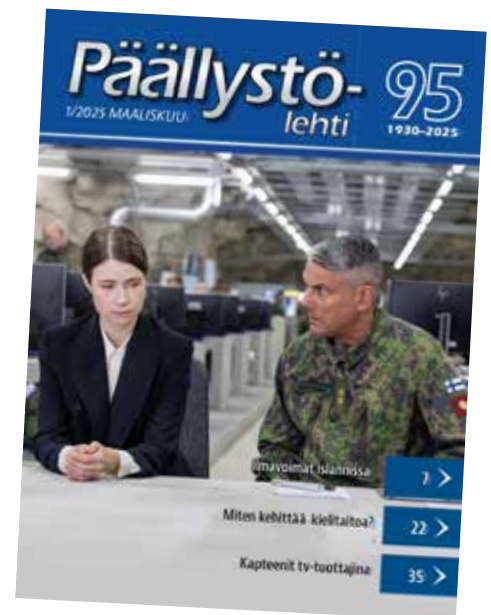
16 Edunvalvontaa kentältä

32 Lyhyesti

PO I 44 Y kurssitapaaminen

Tapaaminen järjestetään Tampereella 5.–7.6.2025. Ohjeet tapaamisen yksityiskohdista ja ilmoittautumislomakkeen saat liittymällä Facebookissa PO I 44 Y kurssilaiset -ryhmään tai **Juha Moisiolta** (sähköposti juha@halmela.eu). Ilmoittautumiset tapaamiseen on tehtävä Juhalle 31.3. mennessä.

Kansi: Konflikti-draamasarjassa tasavallan presidentti Linnea Saaristo (näyttelijä Sara Soulié) ja kenraalimajuri Henttonen (kapteeni Tommi Kangasmaa) pohtivat, miten toimia, kun tuntematon vihollinen hyökkää pieneen rannikkokaupunkiin suomalaisten valmistautuessa juhannuksen viettoon. Kuva: Jan Lönnberg

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI · www.paallystoliitto.fi · toimisto@paallystoliitto.fi · 040 301 9290

· Toimisto avoinna arkisin 9–15. · s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291.

Järjestöpäällikkö Mika Avelin 040 301 9292. Järjestösihteerit Jaakko Levä 040 301 9290

Päáluottamusmiehet Marko Jalkanen 0299 500 798, Jukka Mäkinen 050 594 4613.

LAKIASIANNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi

(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Ostovoimaisen palkan mekin ansaitsemme

Se on tässä ja nyt. Nimittäin lailla säädetty vientivetoinen palkkamalli, jonka hedelmiä nyt poimitaan. Tuo maamme istuvan hallituksen ja työntajapuolen yhdessä synnyttämä työmarkkinamalli, jossa vientiteollisuuden sopimusratkaisut luovat Suomen yleisen palkkatason tai paremminkin muille aloille sopimuksien betonikaton, jota ei isketä eikä murreta. Vientimallin yhtenä perusteluna valmisteluvaiheessa esitettiin, että se mahdollistaisi ja tasapäistäisi palkkavaateita, ja toisaalta sillä luotaisiin Suomeen palkkamallittia, jolloin valtakunnallisesti työvoimakustannusten nousu olisi kaikilla aloilla sama, ei kellään enemmän. Ei olisi häviäjiä eikä voittajia. Yleinen linja näyttäisi toimivan kyllä palkkakattona, mutta huonosti lattiaa. Vientimalli toimii myös jarruna. Tälläkin sopimuskierröksellä olivat Teollisuusliitto ja työnantajien Teknologiateollisuus sopimusneuvotteluissaan pitkään asemasotavaiheessa syvissä poteroissaan. Muut, valtio mukaan lukien, odottelivat vielä lähtöasemissa ilman neuvotteluiden todellista etenemistä, koska mars mars -merkkiä ei Suomen linjan muodossa ollut annettu. Suma lähti purkautumaan vasta, kun teknologiateollisuus sai sopimuksen aikaiseksi helmikuun loppupuolella 90 000:lle teollisuuden työntekijälle valtakunnansovittelijan avustuksella. Mars mars -merkki oli nyt annettu, mutta kovin myöhässä. Valtion työmarkkinalaitos antoi ensimmäisen tarjouksensa valtion noin 80 000 työntekijän uudeksi valtion virka- ja työehtosopimukseksi vasta 272., vain päivää ennen sopimuskauden päättymistä. Neuvottelut olivat kuitenkin alkaneet jo tammikuun puolessa välissä. Meidän tavoitteenamme oli, että sopimus olisi saatu tehtyä ennen edellisen päättymistä. Valitettavasti se ei ollut mahdollista, koska työnantajan tarjous jäi kokonaisuutena liian kauas JUKOn ja muiden järjestöjen asettamasta sopimuksen tasosta. Täten valtiolla siirryimme 1.3. pitkästä ajasta sopimuksettomaan tilaan. Julkisen sektorista kirkko kuitenkin pystyi neuvottelemaan määräajassa, helmikuun loppuun mennessä, 20 000 palkansaajalleen neuvottelutuloksen. Siinä mallia muillekin julkisen sektorin työnantajille.

Suomessa meitä julkisen sektorin työntekijöitä on yhteensä noin 680 000 henkilöä. Edustamamme turvallisuusala on suurin työllistäjä valtiolla, sillä yli 40 prosenttia meistä työskentelee joko Puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksessa, Poliisissa, Rikosseuraamuslaitoksessa tai Tullissa. Seuraavan kymmenen vuoden aikana valtion noin 80 000 palkansaajasta eläköityy noin 23 000. Samaan aikaan työkäisten määrä Suomessa laskee lähes 60 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä, joten jo lähitulevaisuudessa kilpailu työkäisistä tulee kovenemaan. Palkkakehityksen jälkeen-

Kuva: Juha Susi

jääneisyyden luominen verrattuna muihin sektoreihin olisi nyt todella lyhytnäköistä ja pitkässä juoksussa varmuudella kävisi myös kalliiksi, sillä se osaltaan heikentäisi henkilöstön veto- ja pitokykyä valtiolla.

Turvallisuus on perusoikeus. Se on korvaamatonta, eikä itsestään selvyys. Venäjän häikäilemätön hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on kestänyt jo yli kolme vuotta. Eurooppa on edelleen tulella. Suomea ja liittolaisiamme kohtaan on pyritty vaikuttamaan hybridi-toimin, muutamina esimerkkeinä Venäjän varjolaivas-ton toimet Itämerellä tai lentoliikenteen GPS-häirintä. Puolustusvoimain komentaja, kenraali **Janne Jaakkola** sanoikin osuvasti puheessaan 251. valtakunnallisen maanpuolustuskurssin avajaisissa, että emme ole sodassa, mutta elämme epävakauden ja epävarmuuden aikaa. Meitä turvallisuuden tekijöitä tarvitaan nyt enemmän kuin aikoihin. Me hoidamme kukin oman ruutumme tässä haasteellisessa rauhattomuuden ajassa niin kotimaassa kuin liittokunnan alueella. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden tekijät niin maalla, merellä, ilmassa kuin rajoillamme ovat varmasti palkkapussinsa ostovoiman säilymisen ansainneet siinä missä muutkin kansalaiset. Valtion virka- ja työehtosopimusneuvotteluita on sovittu jatkettavan 4.3., ja toivottavasti tätä lukiessanne olemme neuvotellen ja sopien päässeet neuvottelutulokseen, joka tyydyttää niin työnantaja- kuin palkansaajaosapuolia. Rauhassa on hyvä elää, ja rauha se on työrauhakin.

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

Kari Nisula:

Rauha Ukrainassa ei päättä vastakkainasettelua

Teksti ja kuva: Juha Susi

Puolustusvoimien operaatiopäällikkö, kenraaliluutnantti **Kari Nisula** kuvaa nykyisen maailmantilanteen muutoksen olleen pidemmän ajan tulos, eikä vain viimeisten vuosien aikaisten tapahtumien.

- Tämä on maailmanlaajuinen ilmiö, jossa kansainvälinen sopimus-pohjarakenteinen valtioiden välinen toiminta on murenemassa ja valta-asetelmia asemoidaan suurvaltojen toimesta kohti uutta järjestystä. Tätä on tapahtunut Euroopassa, Aasiassa, Lähi-idässä ja Afrikassa.

Maaillalla tapahtuvista selkkauksista huolimatta Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta emme kuitenkaan elä sen kaltaisessa rauhan tilassa, johon olemme tottuneet viime vuosikymmeninä. Vastaavia arvioita nykytilanteesta on kuultu myös niin Ruotsista kuin Tanskastakin.

- Elämme epävarmuuden aikaa, jossa tulevia tapahtumia on yhä vaikeampaa arvioida. Muutokset saattavat olla nopeita. Meille näkyvimpiä tapahtumia ovat Ukrainan sodan heijastevaikutukset.

Nisula luettelee, miten nuo heijastevaikutukset näyttäytyvät tänä päivänä.

- Ne näkyvät rauhattomuutena, erilaisina päätöksentekoon, mielialoihin, yhtenäisyyteen ja luottamukseen vaikuttamaan pyrkivinä toimina. Puhutaan laaja-alaisesta vaikuttamisesta. Asiaa kannattaa tarkastella myös yksilötasolla ja miten se on vaikuttanut omaan päivittäiseen toimintaan.

Venäjä on pitkäkestoinen turvallisuusuhka Suomelle myös tulevaisuudessa

Uusimpaan puolustusselontekoon on kirjattu hyvinkin suorasanaisesti Venäjän muodostamasta turvallisuusuhasta. Tähän nähden Venäjän ilmoitus Leningradin sotilaspiirin uudelleenperustamisesta ei ole täysin uutta.

- Tästä julkistettiin osia jo ennen Venäjän hyökkäyssotaa. Venäjän turvallisuusajattelussa näkyy strategisen syvyyden tavoittelu ja pyrkimys yhtenäisen puskurivyöhykkeen luomiseen Euroopassa, aina arktiselta

alueelta Itämeren ja Mustanmeren kautta Välimerelle.

Uutiset ja tiedot Ukrainasta ovat osoittaneet Venäjän olevan valmis käyttämään laajamittaista sotilaallista voimaa myös yhteiskunnan elintärkeisiin kohteisiin sekä siviiliväestöön poliittisten päämääriensä saavuttamiseksi.

- Sota Ukrainassa on näyttänyt, että Venäjällä on valmius merkittävään riskinottoon tappioista välittämättä, mikä luo epävakautta Suomen lähialueille. Hyökkäyssodan myötä Venäjä on siirtynyt entistä avoimempaan, vaikeasti ennakoitavaan ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa. Se on uhka Naton ja Nato-maiden turvallisuudelle sekä euroatlanttisen alueen rauhalle ja vakaudelle. Rauha tai tulitauko Ukrainassa ei suoraan päättä tätä vastakkainasettelua.

Laaja tehtäväkenttä, työtä tehdään yhdessä

Operaatiopäällikkö vastaa Puolustusvoimien suorituskyvyn käytöstä. Tehtäväkenttään kuuluvat muun muassa alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen, operatiivisten suunnitelmien laadinta ja niiden toimeenpano, viranomaisyhteistoiminta, kriisinhallintaoperaatioiden toimeenpano ja asevalvonta.

- Tämä kokonaisuus kattaa kyvyn muodostaa tilannekuva ja tilanneymmärrys eri osa-alueilta. Lopputuloksena on kyky johtaa suorituskyvyn käyttöä kaikissa turvallisuustilanteissa.

Operaatiopäällikkö johtaa Pääesikunnan kolmea eri osastopäällikköä.

- Apunani on kolme osastopäällikköä, jotka johtavat omia osastojaan: Tiedustelu-, Operatiivinen- ja Johtamisjärjestelmäosasto. Operatiiviseen ala-alaan sisältyy myös turvallisuus ja vastaavasti johtamisjärjestelmään kyberosaaminen.

Tehtäväkentän selkeyttämiseksi Nisula avaa myös Puolustusvoimien strategiapäällikön kenraalimajuri **Sami Nurmen** tehtäväaluetta.

- Siihen kuuluvat muun muassa puolustusjärjestelmän kehittäminen, resurssointi, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö. On kyllä sanottava, että varsin monessa asiassa työtä tehdään yhdessä. Vain siten syntyy järkevä kokonaisuus, jolla päästään periaatteista käytäntöön.

Operatiivisella alalla keskeisimpiä

vastinpareja viranomaisyhteistyössä ovat Rajavartiolaitos, poliisi, suojelupoliisi, keskusrikospoliisi sekä palo- ja pelastustoimi. Myös Traficomin kanssa tehdään paljon yhteistyötä.

- Ohjaus näihin tulee eri esikuntien kautta, mutta työtä tehdään yhdessä kentällä, aina siellä perusyksikötasolla asti. Normaalioloissa yhteistyön roolit ovat luonnollisesti erilaisia kuin poikkeusoloissa.

Rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät osoittavat valmiutta

Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat tärkeä osa Naton perusajatusta, jonka mukaan kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella. Venäjän hyökkäyssota ja sen johdosta Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos on kasvattanut Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä.

- Osallistumalla aktiivisesti Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestimme liittokunnan yhtenäisyyttä sekä osoitamme valmiuttamme ja puolustuskykyämme. Osallistuminen näihin tehtäviin on yksi tavoista, joilla Suomi tukee liittokunnan toimia turvallisuusympäristön vahvistamiseksi.

Kulloistakin osallistumista näihin tehtäviin arvioidaan aina kansallisia tarpeita tarkastellen.

- Näihin liittyy oleellisena osana oman osaamisen ja suorituskyvyn käytön kehittäminen sekä yhteensopivuuden varmistaminen. Luonnollisesti myös Naton suorituskyvytarpeet vaikuttavat osallistumiseen omalta osaltaan.

Nisula nostaa esiin Islannin Air Policing -operaation osoituksena yhteensopivuuden varmistamisen mitarina.

- Joukko sertifioitiin. Se on meille tärkeä osa henkilöstön kouluttamista sekä järjestelmien toimivuuden ja yhteensopivuuden varmistamista.

Tähän mennessä rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat kohdentuneet Meri- ja Ilmavoimiin. Vastaavasti Suomi ei ole tässä vaiheessa osallistumassa Naton eteenyönnettyjen maavoimajoukkojen toimintaan.

- Syninä tähän ovat muun muassa maantieteellinen asemamme liitto-

kunnan itäisen reunan maana sekä valmistautuminen Suomeen perustettavalle maavoimajohtoportaalle ja eteenyönnettyille maavoimajoukkojen läsnäololle.

Puolustusyhteistyötä tehdään monella tasolla

Liittyminen puolustusliitto Natoon ei ole ainoa tapa tehdä puolustusyhteistyötä. Siihen kuuluvat kahden ja monenvälinen yhteistyö eri maiden kesken. Näiden lisäksi yhtenä esimerkkinä on Suomen jäsenyys Ison-Britannian johtamassa Joint Expeditionary Force (JEF) -maaryhmässä.

- Se näyttäytyy henkilöstölle lähinnä harjoitustoiminnan muodossa.

Keskustelussa nousee esiin henkilöstön riittävyys.

- Tärkeitä ovat tämän ja seuraavan vaalikauden aikana tehtävät henkilöstölisäykset sekä uusi vapaaehtoisuuteen ja sitoumukseen perustuva toimintamalli Naton puolustussuunnittelun suorituskykytavoitteiden toimeenpanemiseksi kuten puolustusselontekoon on kirjattu.

Valmiuden kehittäminen kulkee yhdessä lakiuudistusten kanssa

Venäjän vallattua Krimin vuonna 2014, on Suomessa tehty lukuisia toimenpiteitä valmiuden parantamiseksi. Niihin liittyvät oleellisesti tarvittavat lakimuutokset.

- Näitä on tehty hyvinkin määrätietoisesti. Mainitsen nyt yhtenä esimerkkinä valmiudellisista muutoksista ensin Maavoimiin ja sitten muihinkin puolustushaaroihin perustetun valmiusyksikkö-rakenteen. Seuraamme hyvinkin tarkasti turvallisuusympäristön kehittymistä sekä mitkä ovat ne suorituskyvyt, joita tarvitaan ja missä ajassa.

Suorituskyvyn kehittäminen perustuu uhka- ja tarveperusteisiin: mitä kulloinkin tarvitaan virka-apu- ja viranomaistoimintojen tukemiseen ja mitä vastaavasti sotilaallisen maanpuolustuksen näkökulmasta.

- Meillä ei ole sellaisia huolestuttavia asioita valmiuden näkökulmasta, mutta on seikkaperäisesti huolehdittava siitä, että pysymme ajan hermoilla. Osaamme huomioida esimerkiksi tulevaisuuden teknologian muutokset ja uudet asejärjestelmät.

Sodassa ei ole pysyviä olosuhteita

Operaatiopäällikön arvioidessa, millaisena tulevaisuuden sotatanner näyttäytyy, korostuu siinä tekniikan huima kehitys, mutta myös paljon perinteisen sodankäynnin elementtejä.

- Totta kai teknologia muuttaa näitä olosuhteita. Havainnot ja kokemukset Ukrainasta toimivat osaltaan moottorina kehitykselle. Se ei kuitenkaan poista perinteisiä sodankäynnin keinoja jalkaväkineen, ilmatorjuntointeen tai sulutteineen.

Ukrainassa käytävä sota on tuonut droonit taistelulentälle. Kehitys sodan aikana on ollut huimaa, eikä loppua näy.

- Voidaan sanoa, että sodissakin on trendejä, ja nyt droonit näyttävät olevan keskiössä. Kun seuraa sotaa Ukrainassa, niin ei voi välttyä ajatukselta, ettei sotaa ratkaista yhdellä järjestelmällä. Taktista menestystä niillä saavutetaan, mutta ratkaisijoiksi näistä ei ole ainakaan lähitulevaisuudessa.

Nisula näkee droonien olevan perinteisten asejärjestelmien täydentäjiä, ei korvaajia.

- Meidän on opittava toimimaan droonien vaikutuspiirissä ja niitä hyödyntäen. Tulevaisuudessa on kyse droonien lisäksi myös muiden miehittämättömien järjestelmien käyttöönotosta osana sodankäynnin kokonaisuutta. Myös niihin liittyvä vasta-aseosaaminen on keskeistä.

Kari Nisula

- Puolustusvoimien operaatiopäällikkö
- Kenraaliluutnantti, 57-vuotias
- Työskennellyt aikaisemmin mm. Panssariprikaatin komentajana ja Pääesikunnan valmiuspäällikkönä.
- Avoliitossa, kolme lasta.
- Harrastaa metsästystä, kalastusta, vaellusta ja ammuntaa.

Motto/elämänohje: Heti on hyvä, ei kaikissa asioissa, mutta varsin monessa. (Se kuvastaa toimeen tarttumista ja toimintojen nopeuden merkitystä taistelulentällä.)

Valmistautukaa!

Teksti: Juha Susi Kuva: Juha Suden kotiarkisto

Valmistautukaa! Tuttu komento kaikille intin käyneille. Tällä kertaa ei jatketa marssia vaan valmistaudutaan marraskuiseen Edustajakokoukseen.

Keväisellä kurssilla, Puheenjohtajapäivillä, on valmistautumisessa syksyn vaalikokoukseen oma, iso merkityksensä. Tilaisuus tarjoaa hyvän mahdollisuuden tuoda julki oma kiinnostuksensa tulevan hallinnon tehtäviin. Tosin sillä, että itse on kiinnostunut tehtävästä, ei vielä ehdokkuus ole saletti. Yhdistys asettaa ehdokkaat, niin puheenjohtajaksi kuin hallituksen jäseneksi, ei ehdokas itse. Tehtävästä kiinnostuneen tuleekin olla yhteydessä myös omaan yhdistykseensä.

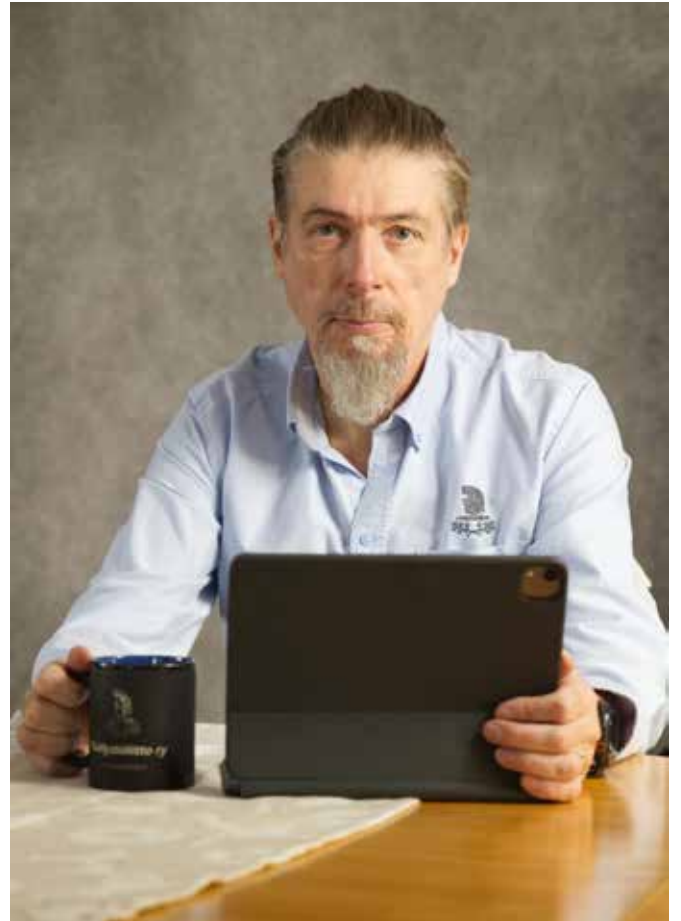
Tulevassa syksyn Edustajakokouksessa, jossa valinnat tehdään, on auki puheenjohtajan, edustajiston puheenjohtajan ja hallituksen paikat. Nykyinen puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** on ilmoittanut siirtyvänsä reserviin, eikä siten ole käytettävissä. Liitolle tullaan valitsemaan uusi puheenjohtaja, se ainakin on varmaa. Tällä kertaa muissa hallinnon tehtävissä toimivilla on omaa palvelusuransa vielä jäljellä. Onko heillä halukkuutta jatkaa, ei ole vielä tullut julkisesti esiin.

Puheenjohtajapäivien yhteydessä oman kiinnostuksensa tai yhdistyksen ehdokkaan esiintuominen ei ole ainoa aihe, mikä liittyy Edustajakokoukseen. Hallituksen koko ja paikkojen jako eri piirien kesken ovat myös keskusteluiden keskiössä. Liiton hallituksessa paikat ovat jakautuneet perinteisesti piirien jäsenmäärän suhteen. Piirit ovat epävirallinen osa liiton toimintaa, käytännössä niillä tarkoitetaan puolustushaaroja. Rajan edustus hallituksessa tulee näiden lisäksi. Aiemmissa keskusteluissa on tuotu esiin ajatus, tulisiko jäsenistön määrän pienentyessä myös hallinnon kokoa supistaa.

Tuttuja aiheita jo aikaisempien vuosien Puheenjohtajapäiviltä. Näissä keskusteluissa on noussut esiin Pääesikunnan ja sen alaisten laitosten kirjoilla palvelevien jäsenten edustus liiton hallinnossa. Erityisesti, kun Logistiikkalaitoksessa palvelevien jäsenten määrä ei laskene yhtä nopeaan tahtiin kuin muissa tulosyksiköissä. OUKES pitää tästä huolta omalta osaltaan.

Keskusteluita on käyty myös siitä, tulisiko hallituskautta uudistaa esim. siten, että jäsenistä puolet olisi erovuorossa, toisen puolen jatkaessa. Tätä menettelytapaa noudattavat monet hallinnot.

Omat viestinvaihtonsa tulee käydä myös henkilöjäsenten kesken. Asettavatko he edustajaa syksyn kokoukseen tai jopa omaa ehdokasta.

Vaalikokoukseen valmistautumiseen liittyy myös Päälystölehden vaaliextra. Tulemme jakamaan jäsenistölle sähköisen extranumeron, jossa kaikki eri tehtäviin ilmoittautuneet saavat palstatilaa tuodakseen omia ajatuksiinsa julki. Printtilehdessä esittäytyvät puheenjohtajaehdokkaat.

Muutokset luottamusmiesorganisaatioon

Myös liiton edunvalvontaorganisaatio on uudistumassa. Luottamusmiesten määrää ja sijoittumista tullaan tarkastelemaan vielä tämän vuoden aikana. Aihetta on jo käsitelty koulutuskurssien yhteydessä, ja lisää keskusteluita tullaan käymään huhtikuun Puheenjohtajapäivien yhteydessä. Uudistuksella liitto haluaa itse olla aktiivisena ja ennakoivana osapuolena uudistamassa organisaatiotaan. Jäsenmäärän pienentyessä tulee myös edunvalvontaorganisaatiota päivittää samassa suhteessa. Tulevaisuudessa paikallistason luottamusmies saattaakin löytyä toisen hallintoyksikön kirjoilta eikä saman aidan sisältä.

Kuukausi aikaa

Lehden ilmestymisen ja Puheenjohtajapäivien väliin jää aikaa noin kuukausi. Eihän huhtikuussa tehdä vielä edellä mainittujen asioiden suhteen päätöksiä, vaan yhdistysten odotetaan tuovan esiin oman näkemyksensä. Yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan liittoa ja sen hallintoa halutaan kehittää, on tärkeintä.

Käykää yhdistyksissänne keskusteluita, kokoontukaa ja asettakaa yhdistyksen edustaja Puheenjohtajapäiville. Olkaa vaikuttamassa.

Ilmavoimat turvaamassa Naton ilmatilaa Islannissa

Teksti: Kapteeni Esa-Jaakko Hellman, Päälystöliiton varapuheenjohtaja
Kuva: Anne Torvinen

Ilmavoimat osallistui Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen ilmatilan valvonnan ja turvaamisen Air Policing -tehtävään Islannissa. Päivystystoiminta toteutettiin Keflavikin tukikohdassa 3.–24. helmikuuta neljällä F/A-18-koneella. Tärkeimpänä tehtävänä oli osoittaa Naton läsnäoloa arktisella alueella sekä edistää Ilmavoimien Nato-integraatiota.

Tehtävän runkohenkilöstön muodosti Lapin lennoston henkilökunta, lisäksi henkilöstöä osallistui myös Karjalan lennostosta sekä Ilmasotakoulusta. Kaikkiaan tehtävään osallistui yhteensä noin 50 henkilöä kerrallaan, kahdessa rotaatiossa.

Johtokeskushenkilöstö ensimmäistä kertaa itsenäisesti mukana

Ilmavoimien johtokeskushenkilöstö operoi ensimmäistä kertaa itsenäisesti osana Nato Air Policing -toimintaa. Johtokeskushenkilöstö toimi Keflavikissa sijaitsevassa CRC LOKI:ssa (Control and Reporting Center) tiiviissä yhteistyössä Islannin rannikkovartioston henkilöstön kanssa. Suomalaiset tuottivat kolmen viikon ajan lento- ja Air Policing -toiminnan edellyttämän johtohenkilöstön, taistelunjohtajat sekä ilmatilannekuvaoperaattorit, ja he toimivat Saksan Uedemissa sijaitsevan monikansallisen ilmaoperaatiokeskuksen CAOC Uedemin (Combined Air Operations Centre) alaisuudessa.

Kolmen viikon päivystystoimintaa edelsi kahden viikon koulutusjakso. Ensimmäisellä viikolla tutustuimme tukikohtaan ja paikallisiin toimintatapoihin, saimme johtamisjärjestelmiin vaadittavan laitekoulutuksen, perehdyimme Air Policing -toimintaa ohjaaviin Nato-asiakirjoihin sekä sovimme paikallisten viranomaisten ja lennonjohtajien kanssa käytännön toimintatavat. Toinen viikko oli varattu CAOC Uedemin toteuttamalle koulutukselle johtokeskus- sekä

lentävälle henkilöstölle ja Nato-sertifioinnille, joiden tarkoituksena oli varmistaa riittävä osaaminen ilmaluontatehtävän aloittamiseksi.

Palkkaus määräytyi kotimaan tehtävien mukaisesti, ja tehtävä toteutettiin virkamatkaperusteisesti säännöllisen työajan puitteissa. Islannin rannikkovartiosto tarjosi joukolle majoituksen ja muonituksen tukikohdan alueella, minkä vuoksi virkamatkan ajalta päivärahat puolitettiin. Päivystystoiminnan ajaksi henkilöstö oli määrätty vapaamuotoiseen varallaoloon. Varallaolokorvausta maksettiin puolitoistakertaisena, koska päivystystoimintaa ei ollut mahdollista suorittaa kotona.

Poikkeavat ja nopeasti muuttuvat sääolosuhteet

Suurimman haasteen Suomen arktisiin oloihin tottuneille sotilaille toivat paikoin erittäin voimakkaat tuulet. Useana päivänä tuulen voimakkuus oli 20–30 m/s, kovimmissa puuskissa yli 40 m/s. Lisäksi oman vaikutuksen toimintaan toivat ympäröivän merialueen aaltojen korkeuden seuraaminen ja tukikohdan vieressä olevan tulivuoren aktiivisuuden seuranta, sen odotettiin purkautuvan tammi – helmikuun aikana.

Mitä opittiin?

Suomen Ilmavoimilla on hyvä koulutus- ja sen seurantajärjestelmä, jossa todennetaan ja taltioidaan

henkilöstön osaaminen. Islannissa johtamis- tai kommunikaatiojärjestelmien osalta ei ollut varsinaisia osaamis- tai koulutusvaatimuksia eikä henkilöstön osaamista todennettu mitenkään. Pääosa laite- ja asiakirjakoulutuksesta toteutettiin omatoimisuutena opiskeluna. Air Policing -toiminnan osalta suomalaisten ammattitaito ja asenne ovat erinomaisella tasolla, mistä kertoo sekä paikallisilta että Nato-sertifioinnin aikana saatu palaute. Ihan kaikessa emme kuitenkaan ole vielä valmiita – Naton raportointi poikkeaa merkittävästi siitä, mihin olemme kansallisesti tottuneet, ja Naton asiakirjojen omaksumisessa ja toimintatavoissa riittää vielä tekemistä.

Palautuminen huomioitava paremmin

Reilun kolmen viikon virkamatkan aikana ei juurikaan ylityksiä kertynyt, vaikka kotimaan hallinnolliset tehtävät työllistivätkin, ainakin esimiestehtävissä olevia, päivien päätteeksi. Pitkällä komennuksella suurimman kuormituksen aiheuttaa erillään olo perheestä ja puolison harteille jäävä kotiarjen pyörittäminen. Palvelusuhteen ehtoja olisikin hyvä kehittää siten, että useamman viikon ulkomaan virkamatkan jälkeen olisi mahdollista saada ainakin muutaman päivän palautumisjakso ja mahdollisuus viettää aikaa perheen kanssa.

95
1930–2025

Päällystölehti jatkaa tutulla linjalla juhluvuonnaan

Teksti: Juha Susi

Päällystölehden toimitusneuvosto (Avelin, Jalkanen, Lukkarinen, Susi, Vihurila) kokoontui tammikuussa lehden vuosisuunnitteluun. Saatujen palautteiden ja toimitusneuvoston omien arvioiden mukaan mitään syytä radikaaleille muutoksille ei ole. Lehti täyttää hyvin sille asetetut tavoitteet ja jatkaa perinteisen printtilehden painattamista.

Tulemme jatkossakin haastattelemaan virastojemme edustajia, poliittisia ja yhteiskunnallisia vaikuttajia sekä tärkeimpiä yhteistyökumppaneita. Näin pääsemme viemään viestiämme suoraan eteenpäin. Liiton ääni kuuluu tätäkin kautta eteenpäin.

Jäsenet työssään ovat myös meille tärkeitä. Eri jäsenemme esiin tuominen luo hyvän kuvan siitä kentän monimuotoisuudesta ja osaamisesta, missä jäsenistömme toimii. Ja se toimintakenttä on laaja.

Vakiopalstoilla jatkavat pääluottamusmiehet, hallinnon ja luottamusmiesryhmän toimijat, toimiston väki sekä Evp-yhdistys. Erityisesti pääluottamusmiesten palktojen tärkeyttä kuvaa hyvin saatu palaute, jonka mukaan niitä luetaan myös muiden kuin liiton oman jäsenistön keskuudessa.

Kun Päällystölehti on liiton tärkein viestinviejä niin jäsenyhdistysten kuin yksittäisten jäsentemme suuntaan, tulemme jatkossakin kirjoittamaan liiton vakiotapah- tumista. Koulutustilaisuudet puhujavierailijoinen, Pu-

heenjohtajapäivät sekä Edustajakokous ovat keskeisim- piä tapahtumia liiton vuosikalenterissa.

Palautteella on suuri merkitys

Suunnittelutilaisuudessa luimme jokaisen saamamme palautteen ja arvioimme, miten niitä voidaan hyödyntää tulevissa numeroissa. Tämän perusteella olemme tehneet hyviä valintoja laajalta pohjalta, sillä niin moni palaute koski eri alueiden artikkeleita.

Yhtenä toiveena oli artikkelit, joissa kerrotaan lähes- tyvästä eläkkeestä ja miten eläkepäiville saa mielekästä toimintaa. Näihin vastataan jo osaltaan tämän lehden si- vuilla. Samoin tiedotamme lyhyinä uutisina eri eläkke- seen vaikuttavia uutisia Lyhyesti-palstalla.

Viereisellä QR-koodilla pääset antamaan palautetta. Printtilehdessä suuntaa kännykän kamera koodiin, niin selain aukeaa palautelomakkeeseen. Sähköisessä näköis- lehdessä klikkaat vain kyseistä koodia, niin linkki aukeaa.

Anna palautetta, se luetaan.

Anna palautetta.

Asevelvollisuus ajanmukaistuu, kunhan poliitikot pitävät kielen keskellä suuta

Teksti ja kuva: Marko Jalkanen

Tammikuussa uutisoitiin Puolustusvoimien reservistä eronneiden määrän olleen vuonna 2024 kaikki aikojen toiseksi suurin. Enemmän siviilipalvelusvelvolliseksi hakeutuneita oli ainoastaan vuonna 2022. Viime vuoden eroamisalalta liikkaiti puolustusministeri **Antti Häkkäsen** Kyrönmaa-lehdelle antamasta haastattelusta. Häkkänen ei pitänyt isänmaallisena sitä, että reservistä erotaan ja kertoi puuttuvansa eroamiseen järeällä tavalla. Hän kertoi etsivänsä keinot, ettei reservistä eroaminen olisi jatkossa enää mahdollista. Hän arvioi eroamisen heikentävän Suomen puolustuksen pidäkettä, ja itänaapurissakin tätä saatettaisiin tulkita siten, että suomalaisilla menee pupu pöksyyn.

Vaikka Häkkänen pehmensi puheitaan jo seuraavana päivänä, niin useat sadat suomalaiset erosivat sotilasreservistä muutamassa päivässä. Häkkäselä kävi vähän samoin kuin kansanedustaja **Päivi Räsäselä** vuonna 2010. Kohalausahdus kääntyi täysin tarkoitustaan vastaan. Räsäsen väitteet Ylen Ajankohtaisen kakoksen Homoillassa siitä, että aviooliitto kuuluu Raamatun mukaan vain naisen ja miehen välille ja homoseksuaalinen käyttäytyminen on syntiä, johti eroamistsunamiin kirkosta. Lyhyessä ajassa kirkosta erosi kymmeniätuhansia ihmisiä, ja Räsäsen kommentit koettiin syyksi tähän hurjaan erooppiikkiin.

Sotilasreservistä eroaminen tuli lailla mahdolliseksi vuonna 1987, ja aina vuoteen 2014 saakka eronneita oli vuosittain alle 300. Viimeisen kymmenen vuoden aikana eroamismäärissä on ollut kasvua. Tähän aikaan mahtuu Puolustusvoimien lähettämä reserviläiskirje vuonna 2015, Venäjän hyökkäys Ukrainaan vuonna 2022 sekä Suomen Natoon liittyminen vuonna 2023. Nämä kaik-

ki näkyvät kasvupiikkinä reservistä siviilipalvelukseen hakeutuneiden määrissä. Esimerkiksi joillekin Natoa vastustaville reservistä eroaminen oli mielenosoitustyökalu, koska he katsoivat vannoneensa sotilasvalan nimenomaan itsenäisen Suomen, ei muiden Nato-maiden, puolustamiseksi.

Vuonna 2024 Häkkäsen lausahdukset näkyvät selvänä piikkinä reservistä eronneiden määrässä. Kannattiko eroaminen nostaa tässä ajassa päivänpolitiikan tikunnokkaan? Puolustusvoimien sodan ajan vahvuus on nyt 280 000 sotilasta, ja vahvuuden kasvattamista parhaillaan selvitetään. Reserviin kuuluu 870 000 suomalaista. Tästä joukosta siviilipalvelukseen hakeutuminen on ollut aivan marginaalinen ilmiö, eikä heiluta Suomen puolustusta suuntaan tai toiseen. Suomessa on edelleenkin erittäin vahva maanpuolustus- tahto, ja sitä se on ollut jo vuosikymmenet. Ja siviilipalvelus on hakijan vakaumuksen perusteella Suomen perustuslaissa säädetty vaihtoehto sotilaalliselle maanpuolustukselle. Perustuslakia ei todellakaan niin vain muuteta, vaikka Häkkänen uhoisikin Kyrönmaa-lehdelle löytävänsä yleensä nämä pykälät kuntoon.

Tammikuussa puolustusministeriö tiedotti, että se on käynnistänyt reservin yläikärajan nostamista koskevan lakivalmistelun. Tavoitteena on antaa kevään 2025 aikana eduskunnalle esitys, jossa ehdotetaan reserviläisten ja vakinaisesta palveluksesta eronneiden sotilaiden palveluksen jatkamista puolustusvoimien normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Puolustusministeri Häkkänen kertoi vievänsä tätä muutosta eteenpäin suurella ilolla.

Salaliittoteoretikot saattoivat yhdistää nämä kaksi asiaa toisiinsa, ikään kuin reservin yläikärajan

nostamisella paikattaisiin reservistä eronneiden määrää, koska asevelvollisten määrä kasvaa merkittävästi. Tästä asiassa ei kuitenkaan ole kyse. Lainvalmisteluhanke perustuu vuonna 2021 parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean suositukseen tarkastella reservin yläikärajan nostamista. Komitea katsoi, että nykyisin on entistä enemmän reserviläisiä, joiden toimintakyky on edelleen erinomaisessa kunnossa nykyisten yläikärajojen täyttyessä. Miehistöllä tämä on nyt 50 vuotta ja upseereilla sekä päällystöllä 60 vuotta.

Ikärajaa nostamalla saadaan pidettyä toimintakykyiset, osaavat reserviläiset pidempään puolustusvoimien reservissä. Tästä hyötyvät niin motivoituneet reserviläiset kuin puolustusvoimat. Suosituksen perusteella pääministeri **Petteri Orpon** hallitus kirjasi tavoitteen hallitusohjelmaansa. Valtioneuvoston vuonna 2024 laatimaan puolustusselontekoon kirjattiin taas se, että siviilipalvelusta kehitetään osaksi kokonaisturvallisuuden toimintamallia, ja jatkossa siviilipalvelusvelvollisia hyödynnetään erityyppisissä valmiustilanteissa. Perusajatukse- na on ylläpitää ja vahvistaa maan- puolustustahtoa palvelumuodosta riippumatta ja siviilipalveluksen vakaumuksen perustuva luonne huomioiden. Hyvä tavoite tämäkin.

Kahden työjakson yhdistämällä tuetaan joustavuutta, mutta se on poikkeusjärjestely

Tekstit ja kuva: Marko Jalkanen

Viime aikoina kentältä on kiirinyt viestejä, kuinka hallintoyksiköt ovat aikeissa käyttää puolustusvoimien työaikasopimuksen (PVTAS) tarjoamaa mahdollisuutta kahden perättäisen kolmen (3) viikon työjakson yhdistämisestä. Asiasta voidaan sopia paikallisesti, eli työnantaja ja henkilöstöä edustavat luottamusmiehet voivat laatia sopimuksen hallintoyksikötasolla. Sopimus tulee tehdä kirjallisesti, ja se voi koskea tiettyä työpistettä, henkilöstöryhmää tai yksittäistä virkamiestä. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen laatiminen ei ole mahdollista, koska käyttönotossa on kyse aina poikkeusjärjestelystä, joten se tulee tarkastella ja sopia ajankohtaan sitoen.

Yhdistämisen periaate toimii siten, että mikäli PVTAS:n kolmiviikkoisjakson säännöllinen työaika 114 tuntia 45 minuuttia suunnitellaan ylittäväksi esimerkiksi 8 tunnilla, ylityksestä ei makseta tavanomaisia ylityskorvauksia, vaan toinen näistä kolmiviikkoisjaksoista on suunniteltava vastaavan tuntimäärän verran vajaaksi. Säännöllinen työaika ei saa ylittää 123 tunnin rajaa kolmiviikkoisjaksoa kohden. Tämä tuntiraja toimii suunnittelumaksimina myös niissä työjaksoissa, joihin sijoittuu muksi

päiväksi kuin lauantaiksi tai sunnuntaiksi sattuva arkipyhä ja jotka kukin vähentävät kyseisen jakson työaikaa 8 tunnilla. Esimerkiksi tänä vuonna huhtikuuhun ajoittuvassa maksujaksossa (7.–27.4.), jossa on sekä pitkäperjantai että toinen pääsiäispäivä ja työaika on 98 tuntia 45 minuuttia, voitaisiin työtunteja suunnitella jopa 24 tuntia enemmän ja jonka verran toinen yhdistetyistä työjaksoista jätettäisiin vajaaksi.

Kentältä on kuulunut myös jotain epämääräisiä kaikuja siitä, kuinka paikallisia luottamusmiehiä olisi painostettu paikallisen sopimuksen tekemiseen. Vähintäänkin jotain moitteita on jaeltu, kun luottamusmiehet eivät ole antaneet välitöntä suostumusta kahden kolmiviikkoisjakson yhdistämiseen. Tämänkaltainen työnantajatoiminta tulee ampua heti alas. Vaikka paikallisen sopimisen mahdollisuus on delegoitu virastotasolta luottamusmiehelle, niin luulisi jokaisen työaikaesimiehen ymmärtävän, etteivät luottamusmiehet voi antaa kollektiivisuostumusta suoralta kädeltä. Luottamusmiehen on oltava edustamilleen jäsenille luottamuksen arvoinen tai se luottamus loppuu lyhyeen, kuin kanan lento.

Kahden työjakson yhdistämistä koskevaa soveltamista täsmen-

nettiin vuoden 2013 virkaehtosopimusneuvotteluissa. Tuolloin neuvotteluosapuolten välillä todettiin puolustusministeriössä, että järjestelyllä voidaan tukea joustavuutta ja esimerkiksi pitkien harjoitusjaksojen tuntikertymien tasoittamista pidemmällä aikajaksolla. Asiaan ei kuitenkaan liity sanelupolitiikka, eikä ketään voida tähän pakottaa tähän järjestelyyn.

Luottamusmiesten on selvitettävä yksityis- ja yksilökohtaisesti, mitä mieltä kukin jäsen asiasta on ja mitä vaikutuksia yhdistämisellä heille olisi. Vasta sitten luottamusmies voi muodostaa asiaa koskevan kannan, joka voi olla kollektiivinen tai yksittäisille virkamiehille subjektiivisen harkintavallan siirtäminen, jolloin jokainen virkamies saa päättää asiasta itse. Siirtäminenkin ei ole PVTAS:n kontekstissa mitenkään poikkeavaa, koska moni ammattisotilas voi ratkaista itse senkin, korvataanko hänelle muodostunut lisä- tai ylityö rahana, vapaa-aikana vai vastaavana vapaa-aikana. Poikkeuksen tekee työnantajan yksipuolisesti määräämä ns. työaikapankki, johon työnantajan määräyksestä voidaan virkamieheltä siirtää enintään 18 tuntia yhden kerran 26 viikon pituisena ajanjaksona.

Kahden kolmen viikon työjakson yhdistäminen edellyttää työnantajalta täsmällistä työvuorosuunnittelua jopa seitsemän (7) viikon päähän tulevaisuuteen. Jos jo ennen jaksojen yhdistämistä työyhteisön työvuoroluettelon muuttaminen kolmen viikon jaksoissa on tavanomaista ja enemmän sääntö kuin poikkeus, on oletettavaa, ettei se kuudenkaan viikon työjakso pysy muuttumattomana. Silloin yhdistämisellä tavoiteltava hyöty ei toteudu, ja voikin hyvällä syyllä kysyä, mitä yhdistämisyrityksellä tosiasiallisesti tavoiteltiin.

Mitä tarkoittaa sopimukseton tila?

Valtiolla palkansaajien monista palvelussuhteen ehdoista kuten palkoista, palkankorotuksista, työajoista, vuosilomista tai vaikkapa lomarajoista sovitaan virkaehtosopimuksin ja yleensä muutamaksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2023 laadittu valtion kahden vuoden virka- ja työehtosopimus loppui 28. helmikuuta 2025. Valtion uudesta virka- ja työehtosopimuksesta on neuvoteltu Valtion työmarkkinailtojen johdolla jo tammikuun alkupäivistä lähtien, mutta neuvottelutulosta uudesta sopimusratkaisusta ei ole syntynyt. Tätä kirjoitettaessa koko valtiosektorilla ollaan ns. sopimuksettomassa tilassa. Neuvottelujen etenemisestä tiedotetaan JUKO ry:n ja Päällystöliiton omilla verkkosivuilla.

Sopimukseton tila on työmarkkinoilla ajanjakso, jolloin neuvottelijat eivät saavuta uudesta virka- ja työehtosopimuksesta neuvottelutulosta ennen kuin edellinen sopimus on lakannut olemasta voimassa. Valtion virkaehtosopimuslaissa on säädetty ns. jälkivaikutuksesta, jonka nojalla

sopimuksettomassa tilassa noudatetaan vanhan sopimuksen sisältöä, säädöksiä ja palvelussuhteen ehtoja normaaliin tapaan, kunnes uusi sopimus saadaan solmittua. Jälkivaikutus sitoo myös valtiota ja sen virastoja, palkansaajajärjestöjä sekä siihen kuuluvia liittoja ja liittojen jäseninä olevia virkamiehiä vanhan virkaehtosopimuksen sisältöön.

Jälkivaikutus ei ulotu kuitenkaan työrauhavelvollisuuteen. Kun valtion virka- ja työehtosopimus ei ole voimassa, työtaistelutoimenpiteet ovat sallittuja. Sallittuja työtaistelutoimenpiteitä ovat virkaehtosopimuslain nojalla vain työnsulku ja lakko. Työnsululla tarkoitetaan valtion toimeenpanemaa sulkua, jolla estetään palkansaajia pääsemästä työhön sekä keskeytetään heidän palkanmaksunsa. Työnsulun toimeenpanemisesta päättää valtion neuvotteluviranomainen.

Lakolla tarkoitetaan ammattiliiton valtion kohdistamaa työnseisautusta, jonka tarkoituksena on vastapuolen painostaminen keskeyttämällä työnseisauksen piiriin kuuluvien vir-

kamiesten kaikkien virkatehtävien suorittaminen. Valtion virkamiehillä ei siis ole käytettävissään yksityisen sektorin yleisiä työtaistelutoimia, joita ovat ylityö- tai vuoronvaihtokiello. Virkamiehelle vain lakko on mahdollinen ja siihenkään ei saa osallistua muutoin kuin siihen ryhtyneen ammattiliiton tekemän järjestöpäätöksen perusteella. Luottamusmiehillä ja muilla liittotoimijoilla on velvollisuus valvoa työrauhan noudattamista.

Mikäli virkamies osallistuu tällaiseen liiton toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen, tätä ei ole pidettävä virkaehtosopimuslain nojalla virkarikoksena, kurinpidollisesti rangaistavana tekona eikä perusteen virkasuhteen purkamiseen. Sen sijaan esim. korpilakot, joiden järjestämisestä päättäisi auktorisoituneen neuvottelujärjestön sijaan joku muu, tai esimerkiksi istumalakot, jolloin saavuttaisiin virkapaikalle tekemättä mitään työtehtäviä ovat aina laittomia ja saattaisivat johtaa virkamiesten kurinpidollisiin tai virkamiesoikeudellisiin toimenpiteisiin.

Valtion turvallisuusaloilla lähes joka kolmas eläköitymässä seuraavan 10 vuoden aikana

Suomen suurin eläkevakuuttaja Kuntien eläkevakuutus eli Keva julkaisi alkuvuodesta raportin valtion turvallisuustoiminnan henkilöstön työkyvystä ja sen johtamisesta. Raportin mukaan valtion turvallisuustoiminnassa työskentelevien työkyky on hyvällä tasolla, eikä merkittäviä työkyvyttömyysriskejä ole nähtävissä. Tutkimus- ja tilastotiedon valossa valtion turvallisuustoiminnassa on monia tekijöitä, jotka tukevat henkilöstön työkykyä. Poliisitoimen, vankeinhoidon, maanpuolustuksen ja rajavartioston henkilöstöstä yli 90 % kokee työnsä tärkeänä ja yhteiskunnallisesti merkittävänä. Työ on myös motivoivaa, ja työpaikkaa ollaan valmiita suosittamaan.

Henkisen työkyvyn kokemus vaihtelee ammattiryhmien välillä siten, että maanpuolustuksen ja rajavartioston henkilöstöstä useampi kokee

henkisen työkykynsä hyväksi kuin poliisitoimessa ja vankeinhoidossa työskentelevistä. Turvallisuustoiminnan ammattilaiset nostavat itse hyvän esihenkilötyön ja työyhteisöt tekijöiksi, jotka tukevat työkykyä. Raportissa oli monia hallinnonalaisten nostoja työkykyyn vaikuttavista tekijöistä. Maanpuolustuksen ja rajavartioston henkilöstön työn riskitekijöinä pidetään työn fyysistä raskautta ja kotiasioiden laiminlyöntiä työn takia, joista kertoo noin viidesosa henkilöstöstä. Työaikojensa ajoittumiseen ja työskentelypaikkoihin voi vaikuttaa harvempi kuin joka toinen, mutta henkilöstöä suojaavat mahdollisuudet vaikuttaa muihin työhön liittyviin asioihin. Jopa kolme neljästä kokee ne hyväksi.

Ehkä huomionarvoisinta Kevan raportissa oli se, että seuraavien kymmenen vuoden aikana lähes joka

kolmas valtion turvallisuustoiminnan vakuutetuista on eläköitymässä. Henkilöstöstä ennustetaan siirtyvän 31 % vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeelle. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyä lähivuosina vuosittain keskimäärin alle 200 turvallisuustoiminnan vakuutettua.

Sairauspoissaolot ovat turvallisuustoiminnan ammateissa viime vuosina jonkin verran lisääntyneet. Poissaolopäiviä on eniten vartijoilla ja vähiten sotilailla. Pitkät sairauspoissaolot johtuvat turvallisuustoiminnan ammateissa yhtä lailla mielen terveyden häiriöistä kuin tuki- ja liikuntaelinsairauksista.

Raportti on luettavissa sähköisesti osoitteessa:

<https://www.keva.fi/uutiset-ja-artikkelit/valtion-turvallisuustoiminnassa-henkiloston-tyokyky-on-van-kalla-pohjalla/>

Rajavartiolaitos on ottanut Epassin käyttöön

Teksti: Jukka Mäkinen Kuva: Juha Susi

Rajavartiolaitoksen esikunta on julkaissut 20.12.2024 käskyn RVL2449706 (Työntekijöiden omaehtoiseen ravinto-, liikunta- ja kulttuuriedun tukemiseen tarkoitetun sähköisen maksuvälineen (mobiilisovellus) käyttöön otto Rajavartiolaitoksessa). Käskyn mukaisesti Rajavartiolaitoksessa on otettu vuoden 2025 alusta käyttöön työntekijöiden omaehtoiseen ravinto-, liikunta- ja kulttuuriedun tukemiseen tarkoitettu sähköinen maksuväline (mobiilisovellus). Palvelu on Rajavartiolaitoksen virkamiesten osalta käytettävissä kaikissa nykyisissä ja tulevaisuudessa käytössä olevissa ja tulevissa etujen käyttöpaikoissa. Ajantasaisen listan käyttöpaikoista näkee mobiilisovelluksesta, jolla palvelua käytetään.

Epassin käyttämisessä useita reunaehtoja

Kyseisen palvelun käyttöönotaminen on työntekijöille vapaaehtoista ja edellyttää käyttöönottomakkeen täyttämisen ja sen toimittamisen HR-palveluiden virka-sähköpostiin. On huomioitava, että Rajavartiolaitos ei jatkossa tarjoa sähköiselle maksuvälineelle kohdennettuja etuuksia muulla kuin kyseessä olevalla tavalla. Näin ollen jokaisen virkamiehen on syytä tutustua annettuun käskyyn ja ainakin vakavasti harkittava palvelun käyttöönottoa omalta kohdaltaan.

Palvelua käytetään henkilökohtaisella matkapuhelimella. Henkilöt, joilla on verohallinnon määritelmän

mukainen puhelinetu, voivat käyttää sovellusta myös työnantajan puhelimella. Rajavartiolaitos ei tue verohallinnon määrittämiä raja-arvoja alittavia eikä ylittäviä aterioita, jotta ravintoetu säilyy verovapaana. Rajavartiolaitoksen maksama ravintoedun määrä on enintään 25 % aterian hinnasta verohallinnon hyväksymien ravintoedun raja-arvojen puitteissa.

Henkilöillä, joilla ei ole pääsääntöisenä ruokailupaikkana käytettävissä ruokakuntaa tai varusmiesruokalaa, on mahdollisuus ruokailla työnantajan tukemana kuukauden todellisten työpäivien mukaan eli keskimäärin 21 työpäivänä kuukaudessa. Niillä henkilöillä, joilla on pääsääntöisenä ruokailupaikkana käytettävissä ruo-

kakunta tai varusmiesruokala, on mahdollisuus ruokailla työnantajan tukemana kahdeksana päivänä kuukaudessa. Niiden virkamiesten osalta, joilla on käytössään ravintoetu kahdeksana päivänä kuukaudessa, on mahdollista lisätä kuukausikohtaista saldoa komennusjaksoilla. Hallintoyksikön henkilöstötoimiston tulee tehdä komennuspäätökseen/-määräykseen perustuva esitys saldon lisäyksestä HR-palveluyksikölle lähtökohtaisesti ennen komennuksen alkua.

Ravintoetu on käytettävissä kotimaan työssäolopäivinä myös etä- ja hajautetussa työssä sekä virkamatkoilla, käytettävissä kerran vuorokaudessa, tarkoitettu työvuoron aikana tapahtuvaan ruokailuun ja tarkoitettu vain henkilökohtaiseen käyttöön. Ravintoedun osalta palvelun käyttäminen edellyttää omavastuusuuden maksamista sovellukseen ladatulla OmaRaha-osuudella. OmaRahan osalta rahan lataaminen edellyttää vahvaa tunnistautumista palveluun. Virkamatkalla ravintoetu vaikuttaa oikeuteen ateriakorvaukseen. Sen osalta sovelletaan Valtion matkustussääntöä, Rajavartiolaitoksen pysyväisasiakirjaa RVLPAK B.21 (Virkamatka ja matkakustannusten korvaaminen virkamatkalla) sekä edellä mainittuihin liittyviä tarkentavia soveltamisohjeita. Ravintoetu ei kuitenkaan vaikuta vähentävästi virkamatkasta maksettaviin päivärahoihin, koska kyse ei ole ilmaisesta ateriasta.

Liikunta- ja kulttuuriedun osalta tukisumma päätetään vuosittain. Tukisumma ladataan sovellukselle sen vahvistuttua. Kesken vuoden palvelukseen tulevilla sekä määräaikaissa virkasuhteissa palvelevilla tuen määrä suhteutetaan kyseisen vuoden osalta palveluksen keston kuukausitasolla. Liikunta- ja kulttuurietu on tarkoitettu vain työntekijän henkilökohtaiseen käyttöön. Liikunta- ja kulttuurietua on mahdollista täydentää palveluun ladattavalla OmaRahalla.

Pääluottamusmies Jukka Mäkinen ja hallituksen jäsen Tomi Salmi tutustuvat Epassin ominaisuuksiin Päälystölaitoksen koulutustilaisuuden tauolla.

Virkamiehen ulkomaan matkapäiväkorvaus työpäivänä

Valtion virka- ja työehtosopimus matkakustannusten korvaamisesta 19 §:n (Virkamiesten matkapäiväkorvaus) 2 momentin mukaisesti: *Mikäli virkamies on määrätty matkustamaan ulkomaille arkipäivänä tai työvuoroluettelon mukaisena työpäivänä siten, että yksinomaan matkustamiseen käytetystä ajasta vähintään kolme tuntia sijoittuu kyseisen vuorokauden säännöllisen työajan ulkopuolelle, maksetaan hänelle 55 euron suuruinen matkapäiväkorvaus.*

Kyseisen kohdan soveltamista käsiteltiin ensimmäisen kerran marraskuun kehittämisryhmässä. Tuolloin työnantaja ei nähnyt tarpeelliseksi tarkentaa omaa ohjeistustaan keskeytyspäivinä tapahtuvan matkustamisen osalta, vaikka esim. Puolustusvoimien puolella tulkinta oli jo toisenlainen. Päälystöliitto toimitti työnantajalle ennen joulukuun kehittämisryhmän kokousta materiaalia, josta selvisi Valtion työmarkkinalaitoksen soveltamiskäytäntö. Kehittämisryhmän käsittelyn jälkeen työnantaja päivitti ohjeistuksen Kompassiin sekä informoi asiasta hallintoyksiköitä. Työnantajan mukaan Valtion työmarkkinalaitoksen ohjeistus ei ollut tavoittanut Rajavartiolaitoksen esikuntaa aikaisemmin.

Työnantajan päivittämän ohjeistuksen mukaisesti ulkomaan matkapäiväkorvaukseen työpäivänä on oikeus myös tilanteissa, joissa matkustamisesta johtuneena keskeytyspäivänä virkamies matkustaa virastotyössä 7,15 + 3,00 h (yhteensä 10,15 h) tai jaksotyössä virkamies matkus-

taa 5,28 + 3,00 h (yhteensä 8,28 h). Näissä tilanteissa matkustamisen tulee kestää vähintään 3 tuntia enemmän kuin keskeytyspäivä "kuluttaa" säännöllistä työaika. Tulkinta ei välttämättä ole kaikkein loogisin, ja tähän on mahdollisesti tulossa tarkennuksia keskustason neuvotteluissa.

Palkeiden asiataarkastus tarvitsee tiedon toteutuneesta työvuorosta ja/tai matkustamiseen käytetystä ajasta matkapäiväkorvauksen edellytysten täyttymisen tarkastamiseksi. Tehty toteutunut työvuoro ja/tai matkustusaika (klo–klo) ja tieto mahdollisesta keskeytyspäivästä sekä työaikamuodosta tulee merkitä viimeistään matkalaskun matkapäiväkorvauksen selitteeseen.

Mikäli jollakin on jäänyt kyseinen korvaus saamatta, niin virkamiehen tulee tehdä M2:ssa kululasku, johon lisätään verollisena korvauksena 55 euron matkapäiväkorvaus sille vuorokaudelle, jolloin siihen on ollut oikeus. Selitteeseen on kirjoitettava, että matkustaminen on tehty keskeytyspäivänä sekä ulkomaan virkamatkan matkustamiseen käytetty aika (klo–klo) ja työaikamuoto. Koulutuksellisten virkamatkojen ajalta ei ole oikeutta mihinkään matkapäiväkorvaukseen (matkustussääntö 17 §, oppikurssilaisille suoritettavat korvaukset).

Ohjeita lomakohteiden varaamiseen ja peruuttamiseen

Teksti ja kuva: Jaakko Levä

Olen seurannut hyvin tarkasti toimistolle tulleita puheluita ja sähköposteja liittyen uuden järjestelmän käyttöä koskien. Ensimmäinen huomioni on se, miten kohteiden varaaminen tehdään ja siihen liittyen vielä mahdollisesti tuon varauksen peruminen. Molemmat tulee ensisijaisesti aina tehdä järjestelmän kautta, ei soittamalla tai laittamalla sähköpostia toimistolle, soittaminen on vasta toissijainen tapa. Varaus tulee myös perua aina järjestelmässä, mikäli mahdollista viimeistään 15 vuorokautta ennen varauksen alkua. Tällä tavalla säästyy mahdollisilta lisäkustannuksilta, ja peruuttamisesta muodostuva hyvityslasku lähtee varmasti oikeaan osoitteeseen. Helsingin kohteissa tuo varauksen myöhäinen peruutusmaksu on 20 euroa ja muissa lomakohteissa 50 euroa. Mikäli varauksen peruutus tapahtuu alle 14 vuorokautta aiemmin kuin varaus alkaa, tulee laskutukseen tuo peruutusmaksu. Mikäli lasku on jo maksettu, vähennetään peruutusmaksu palautettavasta summasta. Mikäli laskua ei ole vielä ehditty maksaa (esim. pikatilanteet/-varaukset), niin silloin peruutettaessa varaus alle 14 vuorokautta jää varausmaksu kuitenkin maksettavaksi asiakkaalle! Varattujen kohteiden peruuttaminen kannattaa siis AINA tehdä välittömästi, kun tarve siihen ilmenee, näin järjestelmään ei jää roikkumaan turhia varauksia, vaan peruutettava ajankohta aukeaa muille rattavaksi. Aina kun peruutus tehdään, tulee siitä myös varaajalle rekisteröitymisen yhteydessä ilmoitettuun sähköpostiin peruutusilmoitus ja hyvityslasku, näin asiakas tietää varauksen peruutuksen onnistuneen.

Toisena huomionani on ollut kovin monet kyselyt koskien Helsingin kohteiden koodeja ja ohjeita. Helsingissä kuten muissakin kohteissa saat järjestelmässä tekemästäsi varauksesta rekisteröinnin yhteydessä ilmoittamaasi sähköpostiin varausvahvistuksen osoitteesta "Päällystöliiton Varausjärjestelmä", aiheena

"Päällystöliiton varausjärjestelmä – Varausvahvistus", välittömästi varauksen tehtyäsi. Lisäksi tuossa viestissä on Runeberginkadun huoneistoon liittyvä ohje liitetiedostona. Viestissä on myös lopussa osoite ja lisätiedot kohteesta -kohtien välisessä huoneistoon sisään pääsemiseksi tarvittava vaihtuva koodi sekä kohteen ulko-oven koodi. Kaikissa kohteidemme varauksissa tulee vielä noin 2–3 vuorokautta ennen varauksen alkua varausjärjestelmältä varausmuistutus aiheella "Päällystöliiton varausjärjestelmä – Varausmuistutus". Tuossa muistutusviestissä on kaikki samat tiedot kuin varauksesta tehtävässä tulevassa viestissä. Varauksesta tulee viimeistään seuraa-

van vuorokauden aikana lasku sähköpostiin, sillä laskutus tapahtuu yöllä tehtävien automaattisten ajojen jälkeen.

Lomakohteiden sähköisessä varausjärjestelmässä olevasta kalenterihausta löydät kaikkien alueiden osalta huoneistokohtaiset varauskalenterit nähtäväksi, ja niissä punaiset päivät ovat varattuja ja valkoisella pohjalla vapaat ajankohdat. Muistutan edelleen siitä, että varaukset tulee ensisijaisesti tehdä viikkovarauksina (pl. Helsingin kohteet). Lyhyemmät varaukset ovat mahdollista tehdä vasta silloin, kun haluamasi ajankohdan päättymispäivä mahtuu 30 vuorokauden sisälle.

Vuonna 1973/1983 ja sen jälkeen syntyneiden sotilaiden eläkkeet

Toisin kuin yleisessä keskustelussa kuulee, ei vuonna 1973 ja sen jälkeen syntyneiden uusien sotilaiden ja lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevien, vuonna 1983 ja sen jälkeen syntyneiden uusien sotilaiden eläkeikää ole vielä vahvistettu. Tästä asiasta kuultuani on syytä selkeästi oikaista hieman käsityksiä siitä, mikä on oikein ja mikä väärin ymmärretty. Eläkeuudistus 2025 Kevan ja Eläketurvakeskuksen ylläpitämän työeläke.fi-sivuston mukaan ei vaikuta eläkkeiden määrytymiseen eikä ikärajiin, joten uudistus poikkeaa luonteeltaan muista 2000-luvun eläkeuudistuksista. Edelleen vuonna 1973 ja sen jälkeen synty-

neiden uusien sotilaiden ja lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevien, vuonna 1983 ja sen jälkeen syntyneiden uusien sotilaiden alin vanhuuseläkeikä sopeutetaan eliniän muutokseen. Sen määrittää sosiaali- ja terveysministeriö vasta vuonna 2027, kun 1973 syntynyt ikäluokka saavuttaa 54 vuoden iän ja lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa 1983 syntynyt ikäluokka saavuttaa 44 vuoden iän. Samalla tavalla vuosittain tuosta vuodesta 2027 eteenpäin määritetään seuraavien ikäluokkien eläkeikä. Vuonna 2028 määritetään 1974/1984 syntyneiden osalta ja vuonna 2029 määritetään 1975/1985 syntyneiden jne.

Eläkeuudistuksen vaikutus Kevan eläkkeisiin ja sijoituksiin

Eläkkeet

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat sopineet eläkeuudistuksesta. Uudistus ei vaikuta eläkkeiden määrytymiseen tai ikärajiin, eikä sillä ole vaikutusta Kevan sijoitustoimintaan. Uusi inflaatiovakauttaja koskee myös Kevan maksamia eläkkeitä vuodesta 2030 alkaen.

Inflaatiovakauttaja käyttöön 2030 alkaen

Työeläkkeitä korotetaan jatkossakin työeläkeindeksin kasvun mukaisesti. Vuodesta 2030 alkaen inflaatiovakauttaja rajoittaa työeläkeindeksin kasvua, mikäli työeläkeindeksi kasvaisi kahden prosenttia nopeammin. Näin kavisi silloin, kun hinnat nousevat paljokkoja

Päällystöliiton vaalivuosi

2025

Teksti: Mika Avelin

Kuva: Päivi Schroderus

Marraskuussa liitolle valitaan puheenjohtaja ja hallitus seuraavalle nelivuotiskaudelle 2026–2029. Liiton nykyinen puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** on ilmoittanut, ettei ole enää käytettävissä, joten liitto tulee valitsemaan ainakin uuden puheenjohtajan. Liiton sääntöjen mukaan hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi vähintään kaksi ja enintään 11 jäsentä. Edustajakokous päättää ennen hallituksen valintaa jäsenten lukumäärästä. Nyt alkaa siis olla korkea aika puheenjohtajaehdokkaiden sekä hallitukseen pyrkivien tuoda kiinnostuksensa julki kyseisiin tehtäviin ainakin omilla viitekehyksissään.

Puheenjohtajapäivät 2025

Puheenjohtajapäivät järjestetään kurssiristeilyinä Helsinki-Tukholma-Helsinki 9.–11.4. Puheenjohtajapäivien osallistujat tulevat saamaan perinteiset ajankohtaiskatsaukset liiton nykytilanteesta. Yhdistyksille lähetetään etukäteen kysely päivillä käsiteltävistä asioista. Kaikkia yhdistyksiä pyydetään luonnollisesti vastaamaan siihen, vaikka se ei pystyisikään lähettämään edustajaa päiville. Paikallisyhdistyksillä on näin vaalivuonna oivallinen mahdollisuus antaa myös omia näkemyksiään ja esityksiä liiton eri toimintojen kehittämiseen. Vuoden toimihenkilön ja urheiluteon saajat tullaan julkaisemaan ja palkitsemaan päivien aikana. Ilmoittautuminen tilaisuuteen on lehden ilmestyessä jo päättynyt.

Yksittäisten jäsenten kehitysajat käsittelyyn

Kahvipöytäkeskusteluissa aika ajoin pohditaan yksittäisten jäsenten kesken liiton toimintaan liittyvistä asioista. Usein näissä keskusteluissa esiin tulleet kehitysajat eivät kuitenkaan etene mihinkään. Jäsenillä ei jostain syystä ole tiedossa, miten kyseistä asiaa voisi viedä eteenpäin. Ideat saisi kuitenkin helposti käsittelemään, jos ne vain toimittaisi oman jäsenyhdistyksen hallituksen käsittelyyn. Mikäli paikallisyhdistys katsoo asian olevan toteutta-

miskelpoinen ja Edustajakokouksen päätöksen alainen, se tekee asiasta aloitteen tai esityksen Edustajakokoukselle. Nyt rohkeasti esittämään omia ideoita yhdistysten hallituksille hyvissä ajoin ennen seuraavaa Edustajakokousta. Yhdistysten määräämille aloitteille ja esityksille on kuluvan vuoden elokuun loppu, johon mennessä ne on toimitettava liiton toimistolle.

Lomatoiminta

Lomakauden 1.5.–31.8. hakemukset liiton lomakohteisiin on käsitelty, ja vuorojen jako on tehty sähköisessä lomavarauksjärjestelmässä. Kyseiselle lomakaudelle vapaaksi jääneet viikkovuorot löytyvät nyt vapaina aikoina järjestelmästä. Vapaita kokonaisia viikkoja voi nyt heti alkaa varata tuolle ajanjaksolle. Kyseisen lomakauden vajaita viikkoja voi myös varata kuukautta ennen varausajan kohdan päättymistä. Lomakohteiden varausten tekeminen seuraavalle lomakaudelle 1.9.–31.12. on nyt käynnissä, ja haku päättyy 31.5.

Runeberginkadun kaksion autopaikka

Liitto menetti Runeberginkadun kaksion autopaikan taloyhtiön yksipuolisella päätöksellä vuoden 2024 alusta. Toimisto on siitä lähtien selvittänyt korvaavaa vaihtoehtoa kyseisen lomakohteen läheisyydestä. Valitettavasti alueelta ei ole löytynyt kustannustehokasta ja teknisesti toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa. Kuultuaan selvitetyn autopaikkatilanteen liiton hallitus teki päätöksen, että liitolle ei hankita erillistä autopaikkaa Helsingin lomakohteen käyttöön.

Jäsenkortti

Uudet jäsenkortit on toimitettu postitse kaikille jäsenille helmikuun aikana. Kortti on voimassa kaksi vuotta vuoden 2027 helmikuun loppuun asti, ellei jäsenyys liittoon ole päättynyt ennen sitä. Kortti toimii palveluksessa oleville vakuutuskorttina liittovakuutuksen osalta (tapaturma-, matkustus- ja matkatavara-vakuutus).

Ajankohtaista

Jäsenyhdistysten toimintatuki maksetaan kesäkuun puolivälissä niille yhdistyksille, jotka ovat lähettäneet toimistolle viimeistään 5.6. edellisen toimintakauden toimintakertomuksensa. Tämän jälkeen lähetettyjen toimintakertomusten perusteella maksettava toimintatuki tulee maksuun vasta joulukuussa.

Liiton toimisto on kiinni helatorstaina 29.5. ja sitä seuraavana perjantaina 30.5.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004

toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Kärsivällisyyttä ja jaksamista koetellaan

Teksti: Kapteeni Marko Ylönen, PE ja alaiset laitokset
pääluottamusmies Kuva: Juha Susi

Kirjoitin viime vuonna Päällystölehdessä, kuinka saavutimme yhteisymmärryksen Tiedustelulaitoksen OTV-tehtävien lisällisyyksistä. Lisällisyyksien tarkastelu kesti pitkästi toista vuotta. Yhteisymmärryksestä huolimatta yhden OTV-tehtävän lisän takautuva maksu vaati vielä erillisiä neuvotteluja Pääesikunnan henkilöstöosaston palvelussuhdesektorin kanssa. Yhdeksän kuukauden kärsivällisen aktiivisuuden jälkeen tämäkin asia ratkesi positiivisella tavalla. Aikaa lopputulokseen meni kuitenkin reilusti yli kaksi vuotta siitä, kun ko. tehtävä todettiin alun perin työnantajan toimesta lisättömäksi. Vaikka lopputulos näiden tehtävien osalta onkin hyvä, neuvottelu-aika on ollut kohtuuttoman pitkä ja asioiden käsittely on ollut tehotonta.

Jatkamme työnantajan kanssa PVLOGL:n tehtävien sotilasilmailun li-

säpalkkio -perusteiden tarkastelua. Työnantaja julkaisi viime joulukuussa päätöksen lisällisistä tehtävistä PVLOGL:ssa. Edunvalvojina olemme kysyneet konkreettisia perusteita kielteisille lisällisyyspäätöksille, mutta hyväksyttävät perustelut puuttuvat edelleen. Kaipaamme konkretiaa ja vastaavia perusteluja, joita kaipaamme jo Tiedustelulaitoksen kohdalla. Lisällisyyden perusteet ja tehtävien sisällöt eivät ole muuttuneet, joten emme voi hyväksyä aikaisemmasta poikkeavia päätöksiä. Eri ammattiryhmien samansisältöisten tehtävien lisällisyyspäätöksissä on myös poikkeavuuksia. Asiasta on käyty hyvähenkisiä neuvotteluja ja keskusteluja. Alustavien keskustelujen perusteella näidenkin tehtävien osalta sekä työnantajan että henkilöstön edustajien on vierailtava yhdessä perehtymässä tehtävien tarkkaan sisältöön ja vaikuttavuuteen. Tiedustelu-

laitoksen lisällisyyksien käsittelyyn verrattuna työnantaja teki PVLOGL:n tehtävien käsittelyn osalta kuitenkin positiivisen väliaikaisratkaisun: vuoden 2024 päätöksessä lisättömiksi päätettyjen tehtävien osalta tehtävänhoitajille maksetaan vuoden 2025 loppuun saakka henkilökohtaisina lisinä vastaavat korvaukset kuin mitä he olisivat saaneet tehtävien ollessa lisällisiä tai henkilöstön ollessa sitoutettuja. Jatkamme neuvotteluja.

Kaikkien voimassa olevien sopimusten ja ohjeiden kirjaukset eivät huomioi muuttunutta tämän päivän toimintaympäristöämme. Niiden keinotekoinen soveltaminen eri tilanteisiin on lopetettava. Eri sopimusten ja niiden soveltamisen kehittämistarve on tunnustettava aidoisti myös työnantajan puolelta. Sopimuksia ja ohjeita pitää pystyä kehittämään nopeammassa tahdissa kuin tällä hetkellä soveltamistyöryhmätyöskentelyn perusteella kehitetään. Sopimusten ja ohjeiden on tuettava nykyhetken työskentelyä. Jäsenemme ovat vastuuntuntoisia ja hoitavat tehtäviään korvauksilla ja työaikamerkinnoilla, jotka eivät sovellu tulkittaviksi kaikkiin tehtäviin. Kaikki työnantajan ohjeet eivät ole myöskään tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisia. Viime kädessä on kyse henkilöstön jaksamisesta. Jaksamisen haasteita, henkistä kuormittumista, ei ole helppo tuoda esille päivittäisessä tekemisessä. Ei myöskään työyhteisökyselyissä. Henkisen jaksamisen tunnustaminen voi olla henkilöstölle häpeällistä, vaikka niin ei saa olla. Kuinka moni on kaatunut hiihtoladulla, laskettelurinteessä tai liukkaalla kadulla? Kaatumisen aiheuttamasta kivusta huolimatta äkkiä ylös, vilkaisu ympärille, nopea lumien karistelu vaatteista ja ajatus "eihän kukaan nähnyt". Ja jos joku lähellä oleva näkikin, kipua ei tunnusteta tai sitä vähätellään. Mielestäni hyvin verrannollinen asia henkisen kuormituksen tunnustamisen kanssa.

Eläkeuudistus toi uuden vakauttajan

Teksti ja kuva: Juha Susi

Hallituksen asettama tavoite selvittää työeläkejärjestelmän muutokset rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi saavutettiin määräaikaan (31.1.2025) mennessä. Neuvotteluiden tuloksena saavutettujen muutosten tulisi vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä vastaa noin miljardia euroa.

Neuvotteluita käytiin kahdessa eri työryhmässä: työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistyönä. Lopputuloksena syntyi neuvottelutulos, joka vahvistaa julkista taloutta jopa 1,5 miljardilla eurolla. Näin ollen hallituksen asettama tavoite ylitettiin reilusti.

Jokaisen sopijaosapuolen hallinnot käsitelivät syntyneen tuloksen tahtoillaan, ja se sai kaikilta hyväksynnän. Päälystöliittoa edusti puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** Akavan hallituksen kokouksessa.

- Muistutan, ettei tämänvuotinen uudistus heijastu sotilaseläkkeiden eroamisikiin, karttumisiin tai ettei sillä tarkastella sotilaseläkejärjestelmää. Tällä ratkaisulla omalta osaltaan hidastetaan sellaisen eläkeuudistuksen tarvetta, jossa työelämän osuutta tulisi pidentää tai eläkkeitä leikata voimakkaasti.

Jo ennakkoon yhtenä keinona arvioitiin tehtävän sijoitusuudistuksen, joka mahdollistaa eläkevarallisuuden sijoittamista enemmän osakepainotteiseksi. Lopputuloksena osakepaino voi olla maksimissaan 85 prosenttia nykyisen 65 prosentin sijaan.

Myös työeläkemaksujen maksutasosta päästiin sopuun. Nykyinen työeläkemaksu (7,15–8,65 prosenttia riippuen iästä) pysyy nykyisellä tasollaan vuosina 2026–2030.

Vakauttaja leikkaa inflaatiopiikkien korotukset

Uutena elementtinä neuvottelutyöryhmät päätyivät ratkaisuun, jossa jo maksussa olevien eläkkei-

den indeksikorotuksia leikataan, mikäli kuluttajahinnat nousevat palkkoja nopeammin kahden vuoden ajanjaksolla. Tästä automaattisesta vakauttajasta käytetään termiä inflaatiopakauttaja, ja se tulee voimaan aikaisintaan vuoden 2030 jälkeen. Vakauttajan käyttöä sovelletaan kaikissa työeläkeläisissä.

Inflaatiopakauttajassa tarkastellaan työeläkeindeksiä ja palkkakerrotoimen suhdetta. Työeläkeindeksi ei saa kahden peräkkäisen vuoden tarkastelujaksossa kasvaa enempää kuin palkkakerroin samana aikana. Muistissa ovat poikkeuksellisen korkeat työeläkeindeksit 2023–2024, jolloin työeläkkeet nousivat korkean inflaation takia enemmän kuin palkat. Aivan jokavuotista tällainen ei ole, sillä edellisen kerran vastaavia korotuksia nähtiin 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa.

Inflaatiopakauttaja on kolmas vakauttaja Suomen eläkejärjestelmässä. Ensimmäinen vakauttaja on elin-aikakerroin, joka otettiin käyttöön vuoden 2005 eläkeuudistuksessa. Toinen vakauttaja on vuoden 2017 eläkeuudistus, jossa vanhuuseläkeikä sidottiin elinajanodotteeseen.

Viimeisimmät vahvistetut elin-aikakerroimet ja Eläketurvakeskuksen

arviot lähivuosien kertoimesta osoittavat sen leikkaavan ennakoitua vähemmän lähivuosina eläkkeelle siirtävien osalta.

Eläkeiän nousun tarkastelusta on sovittu jo aiemmin

Tällä nyt saavutetulla tuloksella ei ole vaikutusta eläkeiän tai -karttumiin. Eläkeiän nousun tarkastelusta sovittiin edellisessä, vuoden 2017 uudistuksessa.

Vuoden 2025 jälkeen vanhuuseläkeiän nousu riippuu elinajan pitenemisestä sekä siitä, miten muilla keinoilla pystytään lisäämään työssäoloa (esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeiden määrän pieneneminen). Tavoitteena on säilyttää työssäoloajan ja eläkkeellä vietetyn ajan suhde vähintään nykyisellä tasolla. Eliniän kasvusta kaksi kolmasosaa tulisi kohdentua työuraan ja kolmannes eläkkeelläoloaikaan.

Tätä tarkastelua ryhdytään tekemään vuodesta 2025 alkaen. Ensimmäisen kerran vanhuuseläkkeen alaraja voisi nousta vuonna 2030, maksimissaan kaksi kuukautta.

Mietitkö tekemistä eläkepäiville?

Teksti: Juha Susi Kuvat: Haastateltavien kotiarkistot ja Juha Susi

Lehden saamista palautteissa lehden toivotaan ajoittain esittelevän, millaisia vaihtoehtoja eläkepäiville on tarjolla. Työskentelyssä eläkepäivillä ei ole kyse pelkästään taloudellisesta hyödystä, vaan monesti työn tai osallistumisen erilaiseen toimintaan tarjoama sosiaalinen kanssakäyminen korostuu. Tällä kertaa esittelemme kolme viime vuosina reserviin siirtynyttä, jotka ovat valinneet uuden uran maanpuolustuksen parissa.

Monipuolinen ja vaihteleva tehtäväkenttä houkutti

Reino Mäkelä on toiminut Maanpuolustuskoulutuksen (MPK) Ilma- ja maanpuolustuspiirin valmiuspäällikkönä Pirkkalassa 1,5 vuotta. Kun ikä ja terveys antoivat vielä tehdä työtä, toimivat ne osaltaan vaikuttimina hakeutua avautuneeseen tehtävään.

- Oma osaaminenkin kohdentui aika hyvin tähän valmiuspäällikön tehtävään. Työ on mielekästä. Ehkä tässä oli myös sellaista tartu hetkeen -tilanne. Vaikka suosittelisin olemaan hetken ihan eläkkeellä, niin kyllä ni-

hin tilaisuuksiin pitää tarttua silloin, kun ne eteen tulevat.

Tehtävä pitää sisällään harjoitusten suunnittelua sekä niihin tarvittavien kouluttajien ja johtajien varaamista. Puhelin ja sähköposti ovat keskeisimmät työvälineet.

- Kurskien markkinointi on yksi mielenkiintoinen elementti verrattuna puolustusvoimien tehtäviin. Harjoitusten aikaan tietysti reserviläisten kontaktointia, heidän asioiden hoitoa, kouluttajakoulutuksien oppilasvalintoja ja kaikenlaisiin kysymyksiin vastailua.

Työviikkoihin mahtuu niin toimistokuin etäpäiviäkin ja ajoittain maastopäiviäkin.

- Harjoituksia ajoittuu satunnaisesti viikonlopuille, jolloin olen joko kotona tai toimistolla.

Moni eläkkeellä töitä tekevä kiroaa ankaraa verotusta. Mäkelä katsoo asiaa kuitenkin hieman toiselta kantilta.

- Kyllä tässä keskeistä on minulle ollut sosiaalinen kanssakäyminen niin työkavereiden kuin reserviläisten kanssa ja mielekäs tekeminen. Toki olen hyvin kiitollinen siitä, että työ

on varsin autonomista ja jonkin verran kevyempää kuin virkatyö oli.

Hän nostaa toisenkin puolen esiin. - Ikääntyvänä miehenä en ollenkaan väheksy työterveyspalveluiden nautintoa. Verotus kieltämättä koettelee motivaatiota, mutta yritän edellä mainituilla eduilla ja työstä kertyvällä lisäeläkkeellä korvata nämä verotukseen liittyvät ajatukset.

Työskentely eläkkeellä kerryttää uutta eläkettä. Tällä hetkellä sen karttuminen ei ole päällimmäisenä ajatuksissa.

- En ole tutkinut kovinkaan tarkkaan kertymää enkä sen maksuun tuloajankohtaa.

Mäkelä suosittelee MPK:ta, mikäli tehtävät maanpuolustuksen parissa kiinnostavat.

- MPK on luotettava ja entiselle ammattisotilalle luontevakin työpaikka. Tarjolla on runsaasti myös osa-aikaisia töitä.

Reino Mäkelä

Paluu työelämään oli monen tekijän summa

Jari Vuorijärvi toimii Kaakkois-Suomen maanpuolustuspiirin valmiuspäällikkönä Kouvolassa. Kun takana oli riittävästi eläkepäiviä ilman erikoisempaa tekemistä, kaipaus saada jotain sisältöä päiviinsä kasvoi.

- Ensimmäinen ajatus oli kehittää liikunta- ja toimintakykykoulutusta osana MPK:n toimintaa. Ajatuksena oli tehdä vain osa-aikaista työtä. Eri-laisten sattumien kautta päädyin hakemaan tätä kokopäiväistä työtä.

Keskustelussa nousee esiin työn sosiaalinen merkitys.

- Totta kai myös palkalla on merkitystä siihen, että teen työtä. Samoin olen seurannut eläkekertymää ja tiedän, milloin tästä työstä karttuva eläke tulee maksuun.

Vuorijärvi on kohdentanut työtlon ja eläkkeen eri veroprosenteille. Verotuksen ankaruudesta huolimatt-

ta, viivan alle jää plussaa.

- Hommasta jää ihan hyvin käteen verojenkin jälkeen, ja tietenkin työssä on muitakin kannustimia kuin raha. Hyvät kurssit, yhteistyökumppanit ja sosiaaliset kontaktit ovat tärkeä osa työtä.

Valmiuspäällikön työn tarkoituksena on mahdollistaa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta kiinnostuneille osallistuminen koulutustapahtumiin ja niihin kouluttautuminen. Kategorioita ovat reserviläisille suunnattua sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta (SOTVA), kaikille avoimia varautumis- ja turvallisuuskoulutuksia (VARTU) ja tutustumistoimintaa (TUTO), joka on erityisesti nuorille suunnattua toimintaa, esimerkkinä Kunnossa inttiin -kurssit.

- Työpäivä normaalisti koostuu kurssien valmistelusta, yhteydenpidosta vapaaehtoiisiin toimijoihin, kurssilaisiin, puolustusvoimien joukko-osastoihin ja eri yhteistyötahoihin, kuten SPR, VAPEPA, eri reserviläisyhdistykset sekä killat.

Vuorijärvi kannustaa hakeutumaan MPK:n toimintaan mukaan.

- Jos vähänkään kiinnostaa, kannattaa kokeilla. Kaikki eivät ole kiinnostuneita ja senkin ymmärrän. Toiminnassa on paljon eri mahdollisuuksia osallistua ja tietenkin omien kiinnostusten kautta voi peilata asiaa. Jos esimerkiksi on kiinnostunut ammunnoista, niin MPK:n kurseilla voi harrastaa, vaikei olisikaan omia aseita.

Jari Vuorijärvi

Mika Räisänen

Osa-aikaisuus vei voiton

Mikäli eläkepäivillä kokoaikainen työ ei kiinnosta, tarjoaa osa-aikaisuus yhden vaihtoehdon. Tällaiseen ratkaisuun päätyi Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri ry:n ja Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri ry:n yhteisenä toiminnanjohtajana toimiva **Mika Räisänen**.

- Tulin valituksi samanaikaisesti myös MPK:n Joensuun koulutuspaikan valmiuspäällikön tehtävään. Tehtävä oli täysipäiväinen, joten sitä omaa aikaa harrastuksille ei jäänyt. Työ oli toki mielekästä, eikä työyhteisössäkään ollut moitittavaa, mutta kipuilin pitkään ajankäytön suhteen.

Ratkaisuksi jäi irtisanoutuminen valmiuspäällikön tehtävästä koeajan puitteissa.

- Tiedän ja tunnen tehneeni oikean ratkaisun. Kerrankin olin itsekäs. On myös mainittava, että verottaja helpotti osaltaan päätöstä irtisanoutua verokortin muodossa.

Räisänen liputtaa osa-aikaisuuden puolesta.

- En halunnut jättäytyä kokonaan pois työelämästä, joten osa-aikainen tehtävä, jossa pääosin voi määritellä oman ajankäytön, houkutteli. Itse en pidä tätä työnä vaan harrastuksena. Näin jää aikaa muille harrastuksille.

Toiminnanjohtajana hän työsken-

telee kotoa käsin pois lukien kokoukset ja mahdolliset tapaamiset. Työpäiviä on keskimäärin kaksi viikossa.

- Käytännössä toiminnanjohtaja vastaa piirien taloudesta, toimii linkkinä liittojen ja yhdistysten välillä, valmistelee kokoukset, toimii kokouksissa esittelijänä sekä sihteerinä, pitää yhteyttä raja-, sotilas- sekä muihin viranomaisiin sekä sidosryhmiin. Ainoana palkattuna työntekijänä toiminnanjohtaja hoitaa kaikki juoksevat asiat eli olen piirin työrukanen.

Mitään normityöpäivän sisältöä tehtävässä ei ole.

- Välillä maksetaan piirien laskuja, laaditaan kokouskutsuja tai esityslistoja, kirjoitetaan toimintakertomusta tai -suunnitelmaa, osallistutaan kokouksiin tai vastataan jäsenistön kyselyihin. Parasta on toiminnanvapaus ja oman ajankäytön hallinta.

Omiin kokemuksiinsa viitaten Räisänen kehottaa hakeutumaan vapaaehtoistoimintaan tai osa-aikaiseen työhön.

- Pitää kuitenkin osata myös kieltäytyä. Meillä ammattisotilailla on sellaista osaamista, jota siviilimaailmassa haluttaisiin hyödyntää. Otta- jia ja kysyjä kyllä löytyy. Palkkatyötä mietittäessä kannattaa hetki miettiä ja olla vaikka oikeasti eläkkeellä, ilman sitoumuksia mihinkään suuntaan. Tehdä niitä asioita, joista on haaveillut. Jos alkaa kyllästyttää, niin katsele rauhassa, mitä on tarjolla.

Edunvalvojen vuosi käynnistyi ajankohtaiskatsauksilla

Teksti ja kuvat: Juha Susi

Everstiluutnantti Vile Kalliokoski selvensi Nato-tehtävien työaikoja ja kokonaispalkkausta. Työajan hallinta tehdään esimiehen johdolla, jolloin voidaan sopia mahdollisista tasoitusva-
paista.

Päälystölaiton edunvalvojen koulutuskurssit käynnistyivät helmikuussa alueellisilla päi-
villä. Tilaisuuden ensimmäinen päi-
vä keskittyi ajankohtaiskatsauksiin
erityisesti henkilöstöhallinnon näkö-
kulmasta. Katsaukset aloitti Pääesi-
kunnan henkilöstöosaston henkilös-
tösektorin johtaja, everstiluutnantti
Vile Kalliokoski.

- Kaikista poikkeamisista ja kiirees-
tä huolimatta viime vuosi meni hy-
vin. Tehtäväkokoontaminen on täytetty
ohjeistuksen mukaisesti, samoin so-
pimussotilaiden määrä oli liki maks-
missaan. Myös rekrytoinnin voidaan
katsoa onnistuneen kokonaisuutena.

Kalliokoski toi esiin jo tutun huo-
len: ikäluokkien yhä pienentyes-
sä Puolustusvoimat joutuu kilpaile-
maan samasta työvoimasta muiden
kanssa.

- Meillä rekrytoinnit joissain ta-
pauksissa kestävät, sillä turvallisuus-
selvitykset ja sopivuustestit vievät
oman aikansa. Suurempia ongelmia
meillä ei ole tämän suhteen, ja asian
kehittämiseksi on käynnistetty toi-
menpiteet.

Henkilösuunnittelua tarkennetaan

Työn alla on Henkilöstösuunnittelu
Puolustusvoimissa -normin päivitys.
Päivityksen keskeisimmät muutok-
set kohdentuvat kansainvälisiin teh-

täviin ja sisäiseen liikkuvuuteen.

- Luonnos lähtee lähiaikoina lau-
suntokierrokselle, ja normi vahviste-
taan kevään aikana. Sen jälkeen päi-
vitämme niin sanotut nippunormit
eri henkilöstöryhmien osalta.

Kansainvälisten tehtävien seu-
raajasuunnittelu on jo viety osaksi
henkilöstösuunnittelun prosesseja.
Vuosittaisissa kehityskeskustelukä-
syyissä on liitteenä taulukko kulloi-
senkin suunnittelukauden täytettä-
vistä tehtävistä.

- Kunkin henkilöstöryhmän
KES-tilauksessa on lueteltu pysyvät
tehtävät. Tämän vuoden syksyllä jul-
kaistavan käskyn liitteenä tulee ole-
maan vuoden 2027 tehtävät.

Nato-tehtävien täytössä ollaan hiukan etukenossa

Henkilöstöjärjestelmän kannal-
ta katsottuna ensimmäiset vuodet
puolustusliittouman jäsenenä ovat
onnistuneita. Tehtävien täyttö on
toteutunut suunnitellusti, ja niihin
on ollut halukkaita enemmän kuin
tehtäviä on avoinna.

- Ensi vuosi tulee haastamaan mei-
dät. Osassa tehtävistä rotatoidaan,
ja tämän lisäksi meille aukeaa uusia
tehtäviä. Tehtävä- ja seuraajasuun-
nittelun merkitys korostuu henkilöi-
tä määrättäessä.

Kalliokoski nostaa esiin tehtävien
palkkauksen. Naton työnjohdon

alaisissa tehtävissä noudatetaan ko-
konaispalkkausta, joka on kokonais-
korvaus tehdystä työstä. Ylityöt ja
sh-korvaukset on otettu palkkauk-
sessa keskimääräisesti huomioon.

- Joitain lisiä on kokonaispalkan li-
säksi. Työaika on 38 tuntia viikossa.
Tuntimäärää seurataan työsuoje-
lullisessa merkityksessä, palkkavai-
kutusta sillä ei ole. Yleishavaintona
työtuntimäärät ovat olleet kohtuul-
lisia.

Työajan hallinta tehdään Nato-esi-
miehen johdolla, ja hän myöntää
mahdolliset tasoitusvapaat.

- Tässäkin asiassa ovi heiluu mo-
lempiin suuntaan eli joustoa tulee
olla puolin ja toisin.

Omiin kokemuksiinsa perustuen
Kalliokoski näkee kokonaispalk-
kauksen soveltuvan hyvin näihin
tehtäviin. Hän palveli kolme vuot-
ta Nato-tehtävässä ennen nykyistä
pestiään.

- Kyllä siinä jäi monta lappusta
täyttämättä tarpeettomina. Nor-
jaa lukuun ottamatta palkkaus ver-
tautuu hyvin muiden Pohjoismaiden
vastaavan tason tehtäviin.

Nato-henkilöstöön tarvittavat re-
surssit on turvattu aina vuoteen
2027 asti. Sen jälkeen tilanne on auki.

- Meillä tulee olemaan lisätarve
vuosille 2028–2031. Odotamme seu-
raavan hallitusohjelman tätä koske-
via kirjauksia.

OUKES vaatii huomiota

Pääesikunnan henkilöstöosaston
opistoupseerien henkilöstöasioiden
hoitaja, kapteeniluutnantti **Juha Sa-
vijoki** nosti omassa katsauksessaan
esiin tehtävä- ja seuraajasuunnitte-
lun paikallistason kannalta tarkas-
teltuna.

- Suunnittelussa tulee kiinnittää
huomio erityisesti seuraavan viiden
vuoden aikana avautuviin tehtäviin.
Tarvittaessa suunnitellaan korvaava
henkilöstöryhmä.

Suunnitelmalla tulee olemaan
suuri vaikutus henkilöstörakenteen
muutoksen onnistumiselle. Tämän
takia katse tulee olla pidemmällä
kuin seuraavassa vuodessa.

- Huolellisella suunnittelulla voim-

me parhaiten vaikuttaa korvaavien henkilöstöryhmien osaamisen kehittämiseen ja perusyksikköjen toimintaedellytysten turvaamiseen.

Erityinen huomio tulee kiinnittää OTV9- ja OTV8-tehtäviin. Tällöin toteutuu henkilöstöstrategian kirjaus vaativimpien tehtävien säilyttämistä opistouseseereilla.

- Tehtävien täyttämässä yhdistyvät halukkuudet ja työnantajien tarpeet. Yhteistyötä tulee tehdä myös eri aselajien ja toimialojen välillä.

Tulevista opistouseseereilta vapautuvista tehtävistä hieman yli 50 prosenttia on suunniteltu siirtyvän aliupseereille. Vastaavasti upseereille on suunniteltu siirtyvän runsas kolmannes.

- Tähän mennessä siirtyneistä tehtävistä suurin osa on mennyt aliupseereille, koska siirtyneet tehtävät ovat olleet OTV5 - 6B -tehtäviä.

Savijoki esitteli myös opistouseseerien eroennusteen. Palkit muodostavat pyramidikuvion.

- Ennusteen mukaan eroajien määrä tulee kasvamaan vuosittain aina vuoteen 2032, jolloin arvioidaan eroavan suurin joukko vielä palveluksessa olevista. Tästä se lähtee laskemaan kohti vuotta 2037, jolloin viimeiset opistouseseerit siirtyvät reserviin nykyisten eläkesäännösten mukaisesti.

Rajavartiolaitoksen vuosi on alkanut kiireisenä

Kuluneen vuoden aikana Rajavartiolaitos on esiintynyt uutisissa moneen kertaan. Muistissa ovat kaapelien katkomiset, mahdollinen öljyvahinko Suomenlahdella ja ilmatilanloukkaukset, raja-aidan rakentamista unohtamatta.

- Meillä onkin keskiössä henkilöstövoimavarojen turvaaminen tällaisessa pitkittyneessä häiriötilanteessa, everstiluutnantti **Jukka Lukkari** tiivistää.

Lukkari toimii Rajavartiolaitoksen esikunnassa henkilöstöosastolla henkilöstövoimavarojen johtajana, joten henkilöstön käytettävyys ja siihen liittyvä resurssointi ovat hyvinkin tuttuja.

- Olemme laitoksessa tehneet viime vuosina henkilöstöalalla esimerkiksi työaikasopimukseen liittyviä varautumisen toimenpiteitä. Tämä näkyy työpisteillä työaika-pankkien maksimaalisena käyttönä ja ylitöinä. Olemme myös valmistau-

Rajavartiolaitoksessa on tehty tarvittavat toimenpiteet henkilöstövoimavarojen turvaamiseksi pitkittyneessä häiriötilanteessa. Everstiluutnantti Jukka Lukkari ja puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen keskustelivat tilanteesta.

tuneet mahdolliseen työaikasopimuksesta poikkeamiseen.

Henkilöstön käytettävyyteen liittyy oleellisesti koulutus. Osallistumisen erilaisiin koulutuksiin harkitaan tarkoin, mikä on saattanut näyttäytyä henkilöstölle koulutusten harkittuina perumisina priorisoinnin perusteella.

- Varusmieskoulutus jatkuu normaalisti. Poikkeuslain, laki väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi, koulutus on jo järjestetty RVL:n henkilökunnalle.

Henkilöstöresurssia on turvattu myös vuosilomasuunnitteluun ja lomiin liittyvien sopimusten ohjauksella. Tekijöitä saadaan tarvittaessa lisää reservistä ja ammattiin valmistuvista.

- Meillä on jo hyviä kokemuksia evp-reservin hyödyntämisestä.

Frontex-toimintaan osallistutaan jatkossakin

Suomen velvoitteet Frontex-tehtäviin osallistumisesta kasvavat vielä parin vuoden ajan. Tämä saattaa tuntua sivullisista erikoiselta tilanteesta, jossa henkilöstöresurssia halutaan turvata.

- Tästä on käyty Frontexin kanssa keskusteluita, joissa on huomioitu Suomen itärajan tilanne. Tällä hetkellä tehtävät painottuvat pidempikestoisiin komennuksiin eri puolilla Eurooppaa, muutamista kuukausista (luokan 3 tehtävät) aina kahteen vuoteen (luokan 2 tehtävät) saakka. Kiinnostus näihin tehtäviin on vaihdellut vuosien aikana.

Vaikka uudet rajavartijakurssit

ovat täyttyneet hyvin, on Rajavartiolaitoksesta myös ulosvirtausta.

- Suurimpina syinä ovat olleet siirtymiset muihin valtion tehtäviin tai siviilitöihin.

Sopeuttamisia on tiedossa jatkosakin. Koulutuksen rahoitus pienee, mikä aiheuttaa tiukkaa koulutuksen tarveharkintaan.

- Isompi sopeutus henkilöstöalalla on matkustamisen kustannuksissa, joihin tavoitellaan noin 20 prosentin säästöä tälle vuodelle.

Uudistuksia tapahtuu

Rajavartiolaitos otti käyttöön vuoden vaihteessa Epassi-mobiilisolvelluksen. Sitä hyödynnetään henkilöstön ravinto-, liikunta- ja kulttuuriedun tukemiseen.

- Mikäli haluaa ruokailla sopimusruokaloissa ja saada lounaaseen työntekijän ravintoedun tuen, edellyttää se jatkossa sovelluksen käyttöönottoa.

Tähän mennessä sovelluksen on ottanut käyttöönsä noin 2/3 laitoksen henkilöstöstä.

- Sopimuksia otetaan koko ajan vastaan. Jatkossa sovelluksen kautta on mahdollista saada myös vuosittaisia liikunta- ja kulttuurietuja.

Muitakin uudistuksia tapahtuu koko ajan.

- Rajavartiolaitoksen fyysisen toimintakyvyn kehittämishanke on käynnissä. Sen päämääränä on tukea henkilöstöä fyysisen toimintakyvyn kehittämisessä ja tuottaa Rajavartiolaitokselle luotettava työkalu henkilöstön fyysisen kunnon seurantaan.

Opistoupseerin kielitaito ja sen kehittäminen

Teksti ja kuva: Ilkka Siiri

Lukijalle ei varmaan tullut yllätyksenä, että puolustusvoimissa kielitaitoa ja kielikoulutusta ohjataan omalla normilla. Pääesikunnan ohjekokoelma (HQ776) vuodelta 2020 antaa hyvät perusteet, miten kielikoulutusta järjestetään, kehitetään ja ylläpidetään. Meidän yhtenä tehtävänä on laissakin määritelty kansainvälinen toiminta, ja ohjeen kirjoittamisen jälkeen olemme liittyneet osaksi Naton organisaatiota, jolloin kielellinen vaatimus korostuu entisestään.

Usein pidetään itsestäänselvytyksenä, että englannin kieli on se ainoa vaihtoehto, johon tulee panostaa ja jota tulee opiskella, mikäli haluaa hyödyntää täysimääräisesti omaa uraansa. Englannin kielen osaaminen ei välttämättä ole kuitenkaan se ainoa vaihtoehto (toki varmasti yleisin), joka hyödyttää puolustusvoimia. Omaan perus- tai jatkokursiin liittyvä kielenopiskelu kuului sen ajan opetussuunnitelmaan ja varmasti näin ollen tietyn tason vieraan

kielen osalta tutkinnon saavuttamisessa. Tällöin Maanpuolustusopisto tuki kurssimaksun osalta yleiseen kielitutkintoon (YKI) osallistumista, mutta varsinainen kielikoetestausta jäi opiskelijan itsensä hoidettavaksi. Pääsääntöisesti vieraan kielen opiskelu ja kielitaidon kehittäminen tapahtuvat nykyisinkin työntekijän omalla ajalla, joskin joissain tapauksissa puolustusvoimien/vast. osittain avustamana. Tässä artikkelissa keskitytään pääasiassa englannin kielitaitoon liittyviin asioihin.

YKI, STANAG 6001, IELTS ja TOEFL

Useimmat meistä, jotka ovat palvelleet kriisinhallinta-/vast. (KRHA) tehtävissä, ovat saaneet silloin ensimmäisen kosketuksen puolustusvoimien kielitaitovaatimuksiin. Tällöin oman tehtävän kohdalla Excel-taulukossa mainittiin tehtävän edellyttämä kielitaitotaso. Kielellinen osaaminen todistettiin ja toden-

netaan edelleen YKI:n avulla ja määritellään kuusiportaisella asteikolla. Tämä YKI on edelleen täysin validi mittari kielelliseen osaamiseen kriha/vast. tehtäviin, mutta ei kuitenkaan riittävä Naton tehtäviin. YKI on siis opetushallituksen määrittämä taitotasoarvio, jolla voidaan todistaa työnantajalle oma senhetkinen kielellinen osaaminen. YKI:ssa on kolme eri tasoa (perus-, keski- ja ylin taso), joissa mitataan kielen käytännön osaamista neljällä eri osa-alueella: puhuminen, puheen ymmärtäminen, kirjoittaminen ja tekstin ymmärtäminen. Testipaikkoja on ympäri Suomea, ja testejä toteutetaan kaksi kertaa vuodessa (maalis- ja lokakuussa). Ilmoittautuminen näihin testeihin alkaa noin 2 kk ennen testipäivää, ja paikat täyttyvät todella nopeasti. Tämän vuoden alusta, uuden ohjeistuksen mukaan, YKI-testiin ilmoittautumisen voi siirtää vain kerran (aiemmin siirtoja ei oltu rajoitettu). Näin mahdollistetaan useampien osallistuminen tutkintoon. Lisätietoa löytyy kätevästi googlettamalla esim. "yleinen kielitutkinto".

Mikäli viimeisin kielellinen opetuksuotio sijoittuu lukijalle aikakauteen, jolloin luokanvalvoja kelanauhurilla "renkutteli" edestakaisin tiettyä opittavaa materiaalia, saattaa YKI:n osallistujalle tulla pieni kulttuurilli-

nen shokki, kun kuulokkeet päässä vastailee tietokoneavusteisesti moiniin kysymyksiin ja samalla kuulee oman äänensä taustalla. Useimmis- sa kriha-tehtävissä/vast. sotilaalle riittää keskitaso (3–4), ja osallistujan tulee huomioida, että mikäli valitsee ylimmän tason kokeen ja ei onnistu saavuttamaan siinä kaikista osa-alueista tasoa 5–6, ei ole läpäissyt myöskään keskitasoa, koska on osallistunut ylimmän tason kokeeseen. Kielitutkinto on voimassa Puolustusvoimissa viisi vuotta kaikilla tasoilla, ja yleisesti ottaen työnantaja maksaa osallistumismaksun.

Tällä YKI:lla ei kuitenkaan ole painoarvoa haettaessa Nato-organisaation tehtäviin, vaan silloin käytössä on Standardization agreement (STANAG 6001) - kielitutkinto. Kielitutkintotilaisuus järjestetään Maanpuolustuskorkeakoulun (MPKK) alaisessa Puolustusvoimien kielikeskuksessa Santahaminassa kolme kertaa vuodessa. Kielitutkinto kestää kaksi päivää, ja aihealueina ovat mm. puolustus, kriisinhallinta, turvallisuuspolitiikka, sotahistoria tai pv:n prosessit yleensä. Tutkinnossa on neljä erillistä osaa kuten YKI:ssa. STANAG jakaa kielitaidon osa-alueet kuuteen eri tasoon (0-5), ja näihin voidaan lisätä myös nk. plussatasot, kuten 2+. Näistä numeroista muodostuu standard language profile (SLP), esim. 2222. Natolla ei ole yhtä virallista STANAG-kielitutkintoa, vaan jokainen jäsenmaa on järjestänyt oman kriteereihin perustuvan tutkinnon. Tehtävänkuvauksesta (Nato job description) käy ilmi jokaiseen tehtävään vaadittava kielitaito. Ohjeistuksen mukaisesti tämä tutkinto on voimassa kolme vuotta (Nato) ja kansallisesti seitsemän vuotta. Huomionarvoista tutkinnossa on se, että

- kaikki osa-alueet on läpäistävä (tai tarvittaessa kaikki uusittava uudelleen),
  - uudestaan saa osallistua STANAG-kielitutkintoon mikäli,
  - kielitutkinnon voimassaoloaika on umpeutunut,
  - osallistuja ei läpäissyt kielitutkintoa tai
  - uusi tehtävä edellyttää korkeampaa kielitaitoprofiilia,
  - kielitutkintoon saa kuitenkin osallistua uudelleen vasta kun edellisestä testauskerrasta on kulunut 12 kk.
- Puolustusvoimien kielitutkinnoiksi hyväksytään myös International

English Language Testing System (IELTS) sekä Test of English as a Foreign language (TOEFL), mutta nämä ovat enemmänkin suunnattuja korkeampiin esikuntatehtäviin tai ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun. Näistä löytyy parhaiten tietoa PE:n normista.

Miten omaa kielitaitoaan voi kehittää?

Lähtökohtaisesti vieraan kielen opiskelu tapahtuu siis työntekijän omalla ajalla. Työnantajan järjestämiä kielikoulutuksia englannin kielestä löytyy MPKK:n täydennyskoulutuksen kurssitarjonnasta. English in Military Context -, Comprehensive English -, Military Terminology Course - ja English Update -kursseja toteutetaan keväisin ja syksyisin. Näihin hakeutuminen tapahtuu normaalin järjestelyn mukaisesti (esim. kehityskeskustelu->hakeutuminen) ja ovat virkamatkaperusteisia. Näiden kurssien kesto on tyyppisesti 3–5 pv, ja monimuoto-opiskeluna kokonaiskesto aika saattaa olla yksi vuosi.

Kansalaisopistot järjestävät myös verkossa (etäopiskeluna) tai paikan päällä tapahtuvaa kielikoulutusta. Erityisesti englannin kielen osalta kansalaisopistot.fi-sivustolta löytyy lukemattomia eri variaatioita ryhmäopiskeluun tai vaikka 10 tunnin yksilöopetukseen, jossa opettaja tekee henkilökohtaisen opintosuunnitelman, auttaa tarvittaessa tason määrittelyssä ja voi vastaanottaa opiskelijan kirjoitelmia. Kansalaisopiston kurssien osalta hinnat vaihtelevat 20–250 euron välillä, riippuen toimintamallista ja vaativuudesta.

Yhtenä hyvänä vaihtoehtona on hakea säätiövaroin maksettavia kielistipendejä. Näiden tarkoituksena on kannustaa henkilöstöä kielitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen, ja nämä ovat tarkoitettu kaikille henkilöstöryhmille. Loppuvuodesta ilmestyvässä kielistipendin hakuohjeessa on hyvin kerrottu hakuprosessista ja miten sen suhteen toimitaan. Mikäli hakijalle kyseinen stipendi myönnetään, on sen käyttö lyhykäisyydessään seuraavanlainen:

Myönnetty rahasumma on tarkoitettu Suomessa tai ulkomailla tapahtuvaan kielen opiskeluun (1-2 vk:n intensiivijaksolle).

Summan on tarkoitus kattaa kaikki kieliopiskelun kustannukset (len-

not, majoitus, ruokailu yms.) ja kurssimaksut.

Matkan päätyttyä tehdään lyhyt kooste siitä, mihin summa on käytetty (ilman tositteita).

Mahdollinen matka toteutetaan loma-ajalla, ja se on käytettävä vuoden kuluessa myöntämispäivästä.

Netistä löytyy lukuisia palveluntarjoajia, mikäli haluaa toteuttaa tämän intensiivijakson juuri ulkomailla. Itse olin opiskelemassa viime vuonna Mannerheim-säätiön stipendillä Maltalla yhden viikon ajan, ja voin suositella sitä kyllä kaikille kiinnostuneille.

Olen saanut tietää, että muutamissa joukko-osastoissa/vast. on otettu käyttöön viikoittaiset kahden tunnin "kahvikeskustelut", jossa keskustelukielenä on pelkästään englanti ja kaikki (kielitasosta välittämättä) voivat siihen osallistua työajalla. Esimiehet ovat merkittävässä roolissa, kun halutaan kehittää oman toimialan kielellistä osaamista. Mikä estää vaikka operatiivisen suunnittelun jonkin osion toteuttamisen pelkästään englannin kielellä tai sektoripalaverin järjestämisen englanniksi.

Kieliasiantuntija Laura Murto,

sektorinjohtaja, MPKK:

- STANAG 6001 on yhtenäinen kielenosaamisen mittari Naton organisaatiossa, ja se on käytössä myös monissa muissa maissa. Englannin kieltä kannattaa harjoitella vaikkapa kansalaisopiston kursseilla, lukemalla kirjallisuutta tai hakemalla tietoa internetistä. Missään nimessä osallistumista kielitutkintoon ei kannata pelätä, sillä ihan vain muutama osallistuja ei läpäise kaikkia osa-alueita. Puolustusvoimien työntekijöiden kielitaito on pääsääntöisesti varsin hyvä, usein henkilö vain aliarvioi omaa osaamistaan, Laura kertoo.

Hän kannustaa henkilöstöä osallistumaan MPKK:lla järjestettäviin kielitutkintoihin.

- Kannattaa rohkeasti tulla kokeilemaan, tämä ei todellakaan ole niin vaikeaa kuin ihmiset luulevat ja melkein kaikki tämän aina läpäisevät. Pääsääntöisesti ihmiset yllättyvät testistä positiivisesti.

”Eläkkeelle- mars!”

Teksti: Michael Kajander Kuvat: Kimmo Kupias ja Jukka Kortelainen

Meitä opistouseereita eläköityy Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palveluksesta vuosittain kasvavalla tahdilla. Eläkkeelle siirtyminen varmasti koetaan henkilökohtaisesti hyvin eri tavalla. Osa saattaa odottaa eläkepäiviä kovasti, ja toiselle eläkkeelle siirtyminen voi tarkoittaa uuden työuran alkua. Työura voi jatkua uudella työnantajalla tai sitten töitä jatketaan Puolustusvoimien palkkalisloilla. Työnimike ei viittaa enää sotilaaseen, vaan virkanimike voi olla vaikka suunnittelija.

Miten eläkkeelle siirytään?

Kevasta kuulee usein puhuttavan sotilaseläkeasioista keskusteltaessa. Mikä tuo Keva sitten tarkalleen ottaen oikein on? Kevan internet-sivuston mukaan se on Suomen suurin eläkevakuuttaja, joka huolehtii kunta-alan, valtion, kirkon, Kelan henkilöstön, Suomen Pankin ja hyvinvointialueiden eläkeasioista.

Toinen Kevan lakisääteinen tehtävä liittyy työkyvyttömyysriskin vä-

hentämiseen. Tätä tehtävää toteutetaan muun muassa tarjoamalla työnantajille monipuolisia työelämäpalveluita ja tutkittua tietoa työkykyjohtamisen tueksi. Keva palvelee yhteensä 1,3 miljoonaa julkisen sektorin työntekijää ja eläkkeensaajaa. Se on itsenäinen julkisoikeudellinen yhteisö, jonka toiminta perustuu Julkisten alojen eläkelakiin, JuEL (Finlex.fi) sekä Keva-lakiin (Finlex.fi). Kevan toimintaa valvovat Finanssivalvonta, valtiovarainministeriö ja Valtiontalouden tarkastusvirasto. Virallinen nimi on Keva. Nimi otettiin käyttöön vuoden 2011 alussa. Aiemmin nimi oli Kuntien eläkevakuutus.

Kevan sivustoa näyttää olevan hyvin looginen käyttää. Sieltä löytyy esimerkiksi sotilaseläkkeeseen liittyen helppolukuinen vihkonen, jossa on erilaisia esimerkkejä. Monessa kohdassa mainitaan Omat eläketietosi -palvelut. Palvelussa näkee työeläkeotteen ja saa tiedon sotilaseläkeoikeuden täyttymisajankohdasta sekä eläkkeen määrästä. Vaikuttaa suhteellisen helpolta!

Tässä kohtaa on hyvä myös ottaa esille muutama käsite, joita eläkeasioista keskusteltaessa käytetään. Loppukarenssiehdon toteutuminen on edellytyksenä sotilaseläkkeen myöntämiselle. Edellytykset täyttyvät, jos sotilaseläkkeen alkamista edeltävien viiden vuoden aikana sotilasvirasta saadut ansiot ovat vähintään kolmena vuonna 20 076 euroa vuodessa (vuoden 2025 tasossa).

Loppupalkka on keskiansio, joka lasketaan kymmenen viimeisen kokonaisen vuoden ansioiden perusteella. Sotilasvirasta saatujen ansioiden lisäksi huomioon otetaan myös palkattomien aikojen etuuden perusteena olevia ansioita. Loppupalkkaa käytetään eläkkeen enimmäismäärän, vapaakirja-ajan eläkkeen ja eläketapahtumavuoden eläkkeen laskemiseen sekä kertoimen määrittämiseen.

Palkattomat keskeytykset luetaan eläkeajaksi ja sotilaseläkeajaksi niiden säädösten mukaisesti, jotka ovat olleet voimassa keskeytyksen tapahtuessa. Palkattomista jaksoista ker-

tyy eläkettä vuodesta 2005 alkaen 1,5 prosenttia vuodessa etuuden perusteena olevasta ansiosta. Yleisimpiä palkattomia jaksoja ovat perhevapaat, vuorotteluvapaa, opiskelu tai muu ansiosidonnainen päiväraha-aika.

Sotilaalla tarkoitetaan sotilas-koulutusta vaativassa virassa tai tehtävässä tai erikseen säädetyssä sotilasvirassa palvelevaa virkamiestä. Sotilaan alin vanhuuseläkeikä määräytyy syntymävuoden tai eroamisien mukaan. Sotilaseläkeoikeudella tarkoitetaan sotilasvirassa palvelevan oikeutta jäädä eläkkeelle palvelusvuosien perusteella sotilaan alimmassa vanhuuseläkeikässä tai eroamisikässä.

Tuore eläkeläinen

Kapteeni **Jukka Kortelainen** Logistiikkakoululta jäi eläkkeelle maaliskuun alusta lähtien tänä vuonna. Jukka on työskennellyt kuljetusalan erilaisissa opetustehtävissä.

- Eläkkeelle siirtymisen valmistelut ovat hoituneet varsin kitkattomasti. Prosessi alkoi irtisanoutumisilmoituksesta, jonka tein puoli vuotta ennen reserviin siirtymistä.

Jukka ei näe eläköitymiseen liittyvää prosessia mitenkään haasteellisena. Hän selvitteli asioita jo reserviin siirtyneiltä henkilöiltä ja keskusteli asioista Logistiikkakoulun toimiston henkilöstön kanssa ja sai heiltä osaavia neuvoja.

- Keiva.fi-sivuilta löytyi hyvin tietoa.

Jukka näkee puolustusvoimien kuljetusalan koulutuksien ja osaamisen avaavan monia portteja myös siviilipuolella. Hän on hakeutumassa siviilissä kuljetusalan opetustehtäviin.

- Näen siviilipuolen tehtävät samanlaisina haasteina kuin olen tuntenut siirtyessäni puolustusvoimissa eri paikkakunnille ja eri tehtäviin. Tulevat tehtäväni siviilipuolella eivät saa viedä koko aikaani. Näin voin nauttia myös eläkepäivistäni, ja tämä asia tuntuu hyvältä

Jukan mielestä byrokratia oli helppoa liittyen eläkeasioiden hoitamiseen. Asiat pystyi hoitamaan sähköisesti verohallinnon sekä Kevan palveluissa. Hän toteaa, että eläkkeelle siirtyminen aiheuttaa myös muutoksia.

- Eri harrastukset tuottavat varsin paljon kuluja ja halutessaan pitää yllä nykyistä toimintaa on jostain saata-

va lisää tuloja. Verottaja valitettavasti pitää huolen, että eläkkeen veroprosentti on varsin korkea ja samoin on sivutulojenkin osalta. Näistä asioista varmaan oppii tehdessään sivutoita eläkeläisenä, miettii Jukka.

Eläkkeelle jäänti myös mietityttä tietyllä tavalla. Jukan tuntemukset ovat kaksisuuntaisia. Hänestä tuntuu haikealta jättää hyvä työyhteisö ja miellyttävät tehtävät.

-Toisaalta tunnen ylpeyttä jättää tehtäväni siten, että en ole aiheuttanut loukkaantumisiin tai vieläkin pahempiin vahinkoihin johtaneita tilanteita johtamillani kursseilla ja harjoituksissa. Niska takinkaulukseen ja kohti uusia pettymyksiä. Eikös se niin mene, naurahtaa Jukka.

Kimmo jatkaa työelämässä

Kapteeni evp. **Kimmo Kupias** jäi eläkkeelle viime vuoden syksyllä. Kimmo on toiminut logistiikan tehtävissä palvelusurallaan useassa eri joukko-osastossa. Eläkkeelle jäädessään hän palveli Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnassa Tampereella.

- Vanhana sotilaana minulla oli mahdollisuus jäädä eläkkeelle aikaisintaan 1.3.2024 ja viimeistään 1.9.2026. Aluksi oli vaikea päättää, milloin olisi oikea hetki jäädä pois työelämästä, Kimmo toteaa.

Kimmo käytti Päälystöliiton eläkelaskuria paljon vertaillen eri vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Lopulta hän huomasi, että eläke ei juuri kasvaisi, vaikka palvelusta jatkaisi takarajaan asti.

- Tämä sai minut pohtimaan eläkkeelle jäämistä etupainotteisesti, ja kesällä 2023 päätin, että jään eläkkeelle 1.7.2024. Päätös syntyi keskusteluissa esimieheni kanssa.

Kimmon jäädessä eläkkeelle hän löysi parhaiten tietoa Kevan sivuilta. Myös keskusteluista jo eläkkeelle jääneiden kollegoiden kanssa oli apua. Kimmon mukaan muutamia yllätyksiä matkan varrella tuli vastaan, mutta ei mitään maailmaa mullistavaa.

- Olin jo valmistautunut eläkkeelle

Jukka Kortelainen

jäämiseen, kun sain ilmoituksen uudesta virasta omalla sektorillamme. Päätökseeni hakea tehtävää vaikuttivat useat tekijät: vaimo ei vielä ole eläkkeellä, työyhteisö on erinomainen, ja tunsin, että minulla on vielä annettavaa. Siviilinä työskentely vaatii totuttelua, mutta onneksi ympärilläni on hyvä porukka, kertoo Kimmo.

Eläkkeelle siirtyminen sujui yllättävän vaivattomasti. Kevan sivuilta löytyi selkeät ohjeet siitä, millöin hakemus tulee jättää, ja niiden avulla prosessi eteni ilman ongelmia. Kimmolla on erillinen verokortti sekä eläkkeelle että töille. Työtulojen veroprosentti on melko korkea, mikä välillä herättää pohdintaa työnteon mielekkyydestä.

- Tein sotilasuraa lähes 35 vuotta. Työni oli sekä mielenkiintoista että haastavaa.

Matkan varrella kolme joukko-osastoa lakkautettiin altani ja jouduin sopeutumaan siirtoihin toisiin joukko-osastoihin. Näistä ei jäänyt mitään hampaankoloon.

- Eläkkeelle jääminen tuntui haikealta sekä helpottavalta, päättää Kimmo.

OUKES toimii, mutta kehitet

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Hastateltavien arkistot ja Juha Susi

Opistoupseerien keskitetty tehtävä- ja seuraajasuunnittelu (OUKES) on ollut käytössä jo muutamia vuosia. Millaisena opistoupseerien henkilöasioiden kanssa työskentelevät sotilaat ovat OUKES:n kokeneet ja miten sitä tulisi kenties edelleen kehittää? Kysymme aiheesta Pääesikunnassa ja puolustushaarojen (vast.) esikunnissa työskentelevien ”nipunhoitajien” näkemyksiä. Suunnitelmallisuuden ja ennakoitavuuden ohella vastauksissa nousee esiin yksi tärkeä asia: OUKES tarjoaa mahdollisuuden osaamisen kehittämiseen ja kouluttautumiseen tulevaan tehtävään jo etukäteen. Opistoupseerien osaamiselle ja ammattitaidollekin näyttää olevan kysyntää puolustusvoimissa.

1. Paljonko ”nipussasi” on opistoupseereita?

2. Miten kokemuksesi mukaan opistoupseerien henkilöasioiden hoito on muuttunut OUKES:n myötä?

3. OUKES:n plussat ja miinukset?

4. Miten mielestäsi järjestelmää tai sen käyttöä pitäisi muuttaa tai kehittää?

Kapteeniluutnantti **Juha Savijoki**, PE:n henkilöstöosasto (kokemusta henkilöstöalan tehtävissä noin 17 vuotta)

1. Kaikki puolustusvoimien opistoupseerit eli noin 900.

2. Suunnitelmallisuus ja kokonaisuuden hallinta ovat parantuneet merkittävästi. OUKES mahdollistaa henkilöiden etukäteen mietityn käytön niissä tehtävissä, joissa opistoupseerien osaamista eniten tarvitaan, ja toisaalta antaa organisaatiolle tietoa henkilöiden käytettävyydestä ja tehtävistä, jotka ovat siirtymässä toisille henkilöstöryhmille.

3. OUKES on keskeinen työkalu henkilöstörakenteen muutoksen hallinnassa, ja siihen perustuvat siirrot ovat organisaation kannalta hallittuja ja ennakoitavissa. Avautuvat tehtävät kyetään täyttämään nopeammin, ja OUKES mahdollistaa aiempaa paremmin suunnitelmallisen osaamisen kehittämisen. Valmistelu, hyväksyntä ja toiminnanohjausjärjestelmään tallentaminen ovat aikaa ja resursseja vaativa prosessi.

4. OUKES on hyvä, mutta sen laatua voidaan kuitenkin yhä parantaa. Yhteistyö toimialojen ja aselajien kanssa on tärkeää. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän PVERP2.0:n myötä olemme saamassa helpotusta valmistelututkimukseen.

Kapteeni **Vesa Nyberg**, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta (henkilöstöalan tehtävissä noin 10 vuotta)

1. Meillä palvelee noin 135 opistoupseeria.

2. OUKES helpottaa pitkäjänteistä henkilöstösuunnittelua niin yksilön kuin työnantajankin näkökulmasta. Verrattuna hakuun sisäisen liikkuvuuden kautta se tarjoaa huomattavasti paremman mahdollisuuden vaativien tehtävien täyttöön ja samalla kouluttautumisen tuleviin tehtäviin.

3. Monien tehtävien osalta sisältö ei avaudu pelkkien KES-rivien perusteella. Joissain tämä vaatii henkilöiltä aktiivisuutta ja vaivannäköä, jotta osataan hakeutua oikeaan tehtävään. Valitettavan paljon tulee edelleen ympäröiväisiä halukkuuksia, esim. kohdistuen ainoastaan tietyille paikkakunnalle. Plussana on ennen kaikkea se, että opistoupseerien määrän vähentyessä vaativia tehtäviä avautuu yhä useammalle. Kääntöpuolelta vaativimpia tehtäviä joudutaan jatkossa halukkuuksista huolimatta täyttämään OUKES-perusteisesti työnantajan käskyillä.

4. Järjestelmä on nykyiselläänkin hyvä, mutta varmasti jollain teknisellä ratkaisulla käytettävyyttä saataisiin parannettua joka tasolla. Toivottavasti PVERP2.0 tuo tähän helpotusta.

tävääkin löytyy

Kapteeni **Jussi Ahonen**, Ilmavoimien esikunta, henkilöstöosasto (henkilöstöalan tehtävissä 11 vuotta)

1. Tehtäväkokoontamossa 165 opistoupseeritehtävää.
2. Nyt pidemmän ajan suunnittelu-prosessi vaativimpien, OTV7 – 9-tehtävien täyttämiseksi on mahdollista. Vahvistetulla suunnitelmalla henkilöiden osaamista voidaan kehittää ennen tehtävään määräämistä. OUKES tukee ou-korvaavuussuunnitelmaa (living document), jossa ovat korvaavat henkilöstöryhmät, kun tehtävään ei ole enää määrätä opistoupseeria (Ilmavoimien tilanne 1.1.2025: noin 50 % upseerien tehtäviksi ja noin 42 % alipuseerien tehtäviksi). Painopisteen muuttuessa upseerien tehtäviksi, työnantaja turvaa tehtävien riittävyyden valmistuville kadettikursseille, ja luonnollisesti tulevaisuudessa suunnitelmassa opistoupseereille jäävät vaativimmat tehtävät.
3. Henkilöstösuunnitteluun liittyen työnantajalla on nyt tiedossa yksilön oma tahtotila. Ilmavoimat toteuttaa kehittämisseskustelukierroksen etupainotteisesti marras-joulukuussa, jolloin työnantajalla on käytössään palveluspaikkahalukkeudet heti alkuvuodesta. Useammassa iterointikierroksessa tehtäviä tarkastellaan hallintoyksiköissä ja puolustushaarassa yhteistyössä toimialojen kans-

sa, ennen kuin esitys siirretään PE:lle toukokuun KES-kokousta varten. Haasteena ovat puolustushaaran (esikunnan) tehtävät, jotka ovat pääsääntöisesti OTV8-tehtäviä. Hallintoyksiköissä henkilöt palvelevat jo tällä hetkellä samassa vaati-luokassa. Olemme täyttäneet Ilmasotakoulun opettaja- ja avaintehtäviä OUKES:n perusteella työnantajan tahtotilalla, vaikka henkilö itse ei olisi halukas siirtymään. Tulevaisuudessa meillä yhä useampi opistoupseeri tullaan käskemään näihin tehtäviin niin hallintoyksiköiden välillä kuin puolustushaaraesikuntaankin. Tällä turvataan paras osaaminen ja vaativimmat tehtävät opistoupseereilla.

4. OUKES:ssa pitäisi hyödyntää entistä laajemmin meidän opistoupseerien osaamista kaikissa tehtävissä puolustushaaraan katsomatta.

Kapteeniluutnantti **Veli-Pekka Vainionpää**, Merivoimien esikunnan henkilöstöosasto (henkilöstöalalla vuodesta 2015)

1. Merivoimissa palvelee 120 opistoupseeria.
2. Valtakunnallisuuden johdosta OUKES on mielestäni tehnyt rekrytoinnin avoimmemmaksi. Nyt henkilöt pystyvät paremmin suunnittelemaan ja esittämään omia toiveitaan tulevista tehtävistään ja palveluspaikkakunnistaan.
3. Avoimuus, valtakunnallisuus ja tiedon laaja saatavuus olemassa olevista tehtävistä ovat mielestäni OUKES:n tuomia hyötyjä. Työkiireet tai tyytyväisyys nykyisiin tehtäviin saattavat vaikuttaa siihen, ettei henkilöstö halua muutosta enää uran loppupuolella. Tällä hetkellä ei käytetä riittävän aktiivisesti mahdollisuutta ilmoittaa halukkuutta vaativampiin tehtäviin. On syytä muistaa, että OUKES on työnantajan työkalu, ja tiettyihin ou-tehtäviin valitaan seuraaja ilman ilmoitettua halukkuutta. Tulevaisuudessa pakkosiirrot lisääntyvät, mikäli henkilöstön oma aktiivisuus ei kasva. Jatkuvuuden osalta työnantajan tavoitteena on kuitenkin saada kokeneet opistoupseere-

rit kaikkein vaativimpiin tehtäviin, joissa heidän tietotaitoaan ja työssä hankittua osaamistaan voidaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti.

4. Järjestelmän käyttöä kehitetään PVERP2.0-hankkeen myötä: jatkossa suunnittelu, muokkaus ja vahvistaminen tehdään suoraan järjestelmässä, eikä erillisiä tallennustoimenpiteitä enää tarvitse tehdä. Prosessin osalta mielestäni kehitettävää olisi tehtävien "kääntöjen" järkevöittäminen. Opistoupseereita pusketaan vaativampiin tehtäviin, ja heiltä vapautuneet alemman vaati-luokan tehtävät kääntyvät muille henkilöstöryhmille. Jossain kohtaa saattaa käydä kuitenkin niin, ettei kentällä enää ole "kasvutehtäviä" opistoupseereille, kun ne on jo siirretty muille. Esimerkkinä tulee mieleen vaikkapa toimialapäällikön tehtävä, johon pitäisi siirtyä ilman aiempaa kokemusta ko. alan alemmista toimisto- tai osastoupseerin tehtävistä.

Rajavartiolaitoksen monitoimilentokoneet liitävät jatkossa sinivalkoisin siivin

Teksti: Matti Vihurila Havainnekuva: Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen (RVL) v. 1995 käyttöön otettujen Dornier 228 -valvontakoneiden suorituskyvyn korvaamiseen tähtäävä MVX-hanke käynnistettiin v. 2019. Tarjouskilpailun ja laajojen evaluointien perusteella toimittajaksi valittiin yhdysvaltalainen Sierra Nevada Corporation, jon-

ka kanssa RVL solmi kesäkuussa 2024 toimitussopimuksen kahdesta Bombardier Challenger 650 -koneesta ja niihin integroitavista valvontajärjestelmistä. Uudet monitoimilentokoneet on tarkoitus saada käyttöön vv. 2026–2027, ja ne sijoitetaan nykyisten tapaan Vartiolentolaivueen Turun tukikohtaan, joka peruskor-

jataan täysin ensi vuoden loppuun mennessä.

Dornierien korvaamisen ohella uusilla koneilla saavutetaan merkittäviä parannuksia RVL:n suorituskykyyn. Niiden suunnittelussa on huomioitu myös kasvanut tarve itärajan valvonnan ja sen yhteydessä tehtävän maamme alueellisen koskematto-

muuden valvonnan tehostamiseen. RVL:n lentokoneiden tärkeimpien tehtävien ohella koneilla tuetaan myös muita viranomaisia Itämeren tilan ja tilanteen seurannassa. Lisäksi niihin integroidaan Puolustusvoimien järjestelmiä sekä sosiaali- ja terveysministeriön potilaskuljetuskyky. Koneet mahdollistavat myös osallistumisen kansainväliseen yhteistyöhön. MVX-kokonaisuus on strateginen suorituskyky RVL:lle ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle seuraaviksi 30 vuodeksi.

Maailmanluokan monitoimilentokone

Uusilla lentokoneilla parannetaan toiminta-aikaa ja -matkaa (yli 8 tuntia/ yli 5 500 km) sekä kuljetuskapa-

siteettia (miehistöä 4–5/matkustajia 5–10).

- RVL on saamassa käyttöönsä kyvykkyyden, jonka suorituskyky ja laaja sensorivalikoima ovat kansainvälisestikin vertailtuna huippuluokkaa. Kyseessä on maailmanluokan monitoimilentokone, joka kykenee operoimaan RVL:n vaativassa tehtäväkentässä, kertoo MVX-hankkeen pääarakennusvalvoja, everstiluutnantti **Kenneth Rosenqvist** Rajavartiolaitoksen esikunnan teknilliseltä osastolta.

Hankinnan kokonaiskustannukset ovat 163 M€, ja ne kattavat koneet järjestelmineen sekä tarvittavan henkilöstön koulutuksen, käyttöön oton teknisen tuen ja varaosia. Uudet koneet maalataan ulkovartiolaivojen tavoin sinivalkeiksi, ja ne saavat rekisteritunnukseksi OH-MVX ja OH-MVY.

Modifioitu Bombardier Challenger 650 -liikesuihkukone

- Lakikorkeus 12 500 m
- Maksiminopeus yli 830 km/h
- Toiminta-aika yli 8 h
- Toimintamatka yli 5 500 km
- Miehistöä 4–5/matkustajia 5–10

MVX-järjestelmät ja -kyvyt

EO/IR Kohteiden tunnistaminen ja seuranta

Tutka Alusten havaitseminen merellä, kohteiden kuvantaminen maalla

RTV Radiolähetimien ja tutkalähettiläiden havaitseminen ja paikantaminen

Sivukulmatutka Päästöjen ja kohteiden havaitseminen merellä
Multispektrisensori Merellisten päästöjen mittaaminen, sidosryhmien tukitehtävät

Radiosuuntimo Hätlähetimien paikantaminen

AIS Alusten tunnistusjärjestelmä

MMS Kaiken sensoridatan integrointi yhteen järjestelmään

SATCOM, Datalink Reaaliaikainen tiedonsiirto

Pudotuskyky Pelastuslautat ja poijut

Tähystysikkunat Suurennetut ikkunat (2) tähystykseen ja valokuvaukseen

Muunneltavuus Erilaiset konfiguraatiot: valvonta, kuljetus, sairaankuljetus ja niiden yhdistelmät

Yhteensopivuus Rajapintaratkaisut RVL:n ja PV:n johtamis- ja tilannekuvajärjestelmiin

Lentokoneiden tärkeimmät tehtävät ovat rajavalvonta merellä ja maalla, etsintä ja pelastus sekä ympäristövahinkojen torjunta. Lentokoneet esimerkiksi

- osallistuvat etsintä- ja meripelastustehtäviin,
- suorittavat rajavalvontaa pitkällä maa- ja merirajoilla,
- havaitsevat ja dokumentoivat öljypäästöjä merellä,
- ohjaavat ympäristövahingon torjunnan toimenpiteitä mm. osoittamalla öljylauttojen sijainnin öljyntorjunta-aluksille,
- raportoivat Suomen merialueiden levä- ja jäätilanteesta sekä hylkeiden määrästä,
- valvovat kalastusta,
- osallistuvat Frontexin johtamiin rajaturvallisuusoperaatioihin,
- osallistuvat tarvittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen ja
- tukevat muiden viranomaisten moninaisia havainnointi- ja valvontatehtäviä.

Belgiassa Markku joukkoineen pitää huolta niin sotilaista kuin heidän perheistäänkin

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Markku Sundvallin arkistot

Edellisessä Päälystölehdessä (4/2024) kerroimme kapteeni **Markku Sundvallin** kokemuksista työskentelystään Nato-organisaatiossa Belgiassa. Sääolosuhteet (sateisin kesä 119 vuoteen) eivät toivottaneet häntä kovin tervetulleeksi rakentamaan Nato-tehtävissä toimivia suomalaisia sotilaita ja heidän perheitään palvelevan Suomen kansallisen tukielementin NSE:n

(National Support Element) ylösajoa. Virallisesti tämän vuoden alussa perustettu NSE on rekrytoimassa kotimaasta ensimmäistä uutta työntekijää, taloussuunnittelijaa, jonka odotetaan aloittavan tehtävässään muiden uusien tulijoiden kanssa elokuun alussa. Tilakysymyksen on parantunut, ja niin Suomen kuin Ruotsinkin NMR-toimistojen (National Military Representative, Kansallisten

sotilasedustajien toimisto) tilaongelmat saadaan toivottavasti ratkaistua konttikonttoreilla.

- Suomalaisten määrä SHAPESA (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) kasvaa vuosi vuodelta, mikä pitää NSE:n kiireisenä mm. in- ja out -prosessien eli sotilaiden ja heidän perheidensä tänne kotoutumisen ja aikanaan kotiinpaluun vaatimien järjestelyjen osalta. Läh-

Majuri Jaakko Rautanen (vas.), eversti Petteri Kajanmaa ja kapteeni Markku Sundvall tutustumiskäynnillä JFCBS-esikunnassa Brunssumissa (Allied Joint Force Command Brunssum).

tökohtaisesti pyrimme siihen, että väki vaihtuisi elokuussa, mikä selittyy koulujen aloittamisella. Tulevaisuudessa kouluasioiden valmistelu ja ohjaus tulevatkin olemaan yksi työni keskeinen osakokonaisuus. Jotkut suomalaisista asuvat Waterlooossa, koska komennusaikana osa lapsista tulee siirtymään IB-lukioon (International Baccalaureate, kansainvälinen ylioppilastutkinto), ja perheen kaikkien lasten halutaan käyvän samaa koulua. Haittapuolena tässä järjestyksessä on työmatka, joka belgialaisissa ruuhkissa voi kestää 30–90 minuuttia/suunta.

Lähes vuoden Belgiassa työskennelleenä ja asuneena Markku on jo tottunut paikalliseen elämänmenoon, vaikka hänen mukaansa siihen edelleen on helppo ärsyntyä. Joillekin paikallisista kello tuntuu olevan paremminkin rippikoululahja kuin ajannäyttävä. Kun Markun asunnon lämmityslaitte rikkoutui, hän tilasi huoltomiehen ja jäi työskentelemään kotiin etäpäivälle odottelemaan sovittua korjausajankohtaa.

- Seuraavana päivänä kahvipöytäkeskustelussa herätti ihmetystä, miten voi olla mahdollista, että heti ensimmäisellä kerralla ja vieläpä samana päivänä lämmityslaitteen korjaaja ilmestyi "sovitusti" kotiimme. Tosin oli sovittu klo 10.30, mutta hän tuli paikalle neljä tuntia myöhemmin. Eräs kollega totesikin, että niin kauan kun sinulla ei ole taloudellista vastuuta, eli et esim. omista kiinteistöä, voit olla aika huoleton.

Työkenttänä lähes koko Eurooppa

Belgian lisäksi NSE:n päällikön työ on vienyt Markkua muuallakin työskentelevien suomalaisten sotilaiden työpisteisiin välillä Turkki – Iso-Britannia tai valmistelemissa suomalaisten asettumista niihin.

- Suomalaiset ovat todella arvostettuja ja odotettuja kollegoja. Kuulemani mukaan työskentelyolosuhteet ja elämisen puitteet ovat heidän mielestään vähintäänkin tyydyttävät. Ainahan palvelussuhteen ehdoissa on parannettavaa, mutta

Suomen ensimmäinen Nato-kenraali, prikaatikenraali Jarkko Karsikas (vas.) ja Markku Sundvall makustelivat Brysselin joulumarkkinoiden jälkeen belgialaisia vohveleita. Karsikas toimii NATO Communications & Information systems Group'n (NCISG) esikuntapäällikkönä Mons'issa Belgiassa.

lähtökohtaisesti niitä hoidetaan kotimaan edunvalvonnan kautta.

Suomessa sotilaiden jaksaminen on ollut jo pitkään huolenaiheena, eivätkä Nato-tehtävät tee siinä poikkeusta – NSE:n päällikön odotetaan, ainakin epävirallisesti, olevan Nato-tehtäviin komennettujen sotilaiden ja heidän perheidensä käytettävissä 24/7. Belgian keskeinen sijainti ja nopeat liikenneyhteydet mahdollistavat maisemanvaihdon Euroopassa nopeasti ja edullisesti, ja niiden myötä ainakin maantieteelliseen irrottautumiseen arkityöstä.

- Kesällä kävin katsomassa jalkapallon EM-kisoja Saksassa ja piipahdin Ranskassa Normandiassa. Syys-

kuussa olin reppuretkellä Balkanilla, ja lokakuussa Abby Voyage ja Oopperan kummitus tulivat koettua Lontoon reissun myötä. Yksi harrastuksistani on erotuomarointi, ja olen aktivoitunut Belgian salibandylliittoon ja kuukausittain ollut paikallisten erotuomareiden mentorina muutamana sunnuntaina.

JUKO täytti 30 vuotta

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO viettää tänä vuonna 30-vuotisjuhlaansa. Alkujaan julkisen sektorin korkeakoulutetut yhdistävä järjestö perustettiin vuonna 1995. Tuolloin sen nimi oli Akava-JS. Nykyinen nimi otettiin käyttöön 2004.

Tänä päivänä JUKO edustaa julkisalojen työmarkkinaneuvotteluissa 35:ttä akavalaista ammattiliittoa, joilla on yhteensä 200 000 jäsentä.

Topi Hellsten Vuoden sotilasliikuttajaksi

Puolustusvoimat palkitsi kapteeni Topi Hellstenin Vuoden sotilasliikuttajana. Hellsten on toiminut jo vuosia ansiokkaasti Porin prikaatin liikuntakasvatusupseerina.

- Tuntuuhan se mukavalta, kun huomioidaan. Varsinkin, kun palkinto tulee tehdystä työstä eikä vain ansiovuosista, Hellsten tiivistää tuntemuksiaan.

Arvioidessaan oman joukkonsa liikuntatilannetta, huolta herättää taistelijan keho -ohjelman toteutuminen viikko-ohjelmissa sekä hyväkuntoisten määrän lasku.

- Tuntuu, ettei koulutus uudistuksessa toteutettu fyysisen toimintakykyohjelman sisältömuutos ole täysin jalkautunut, joten työtä sen eteen on vielä tehtävä. Onneksi muutostyö on hyvässä vauhdissa, ja pääsemme mahdollisesti jo 225-saapumiserällä kokeilemaan uudistuneita sisältöjä. Yhteensovittamista muuhun sotilaskoulutukseen tulee jatkaa tulevaisuudessa, jotta fyysisen toimintakyvyn harjoittaminen ei ole enää pelkästään liikuntakoulutuksen harteilla.

Liikunta-alan ammattilaisena Hellsten toivoo lukevansa Päälystölehdessä myös jatkossa fyysiseen toimintakykyyn liittyviä artikkeleita.

- Liikunnan merkitys terveyteen on kiistaton. Lyhyilläkin artikkeleilla tätä pystytään pitämään esillä. Uskon liikunnan ja terveellisten elämäntapojen olevan myös liiton arvojen mukaista.

Puheenjohtajat tapasivat ylipäällikön

Sotilaita edustavien maanpuolustusjärjestöjen puheenjohtajat tapasivat tasavallan presidentti **Alexander Stubb**in helmikuussa. Yhtenä agendana on tuore puolustuselonteko ja sen henkilöstöön liittyvät kirjaukset.

- Keskusteluissa nostimme esiin henkilöstön riittävyyden ja miten selonteon uudistuksia tulisi toimeenpanna henkilöstön kannalta tarkasteltuna, puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** avaa keskustelun aiheita.

Järjestöt nostivat esiin huolensa sotilaiden jaksamisesta ja palautumisesta.

- Kerroimme näkemyksemme sotilaita koskevan työaikalain ajantasaisuudesta. Myös työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta tulee pitää huolta.

Lukkarinen viittasi tapaamisessa muiden Pohjoismaiden tapahtumiin.

- Olemme kuulleet huolestuttavia uutisia heidän ulosvirtauksistaan ja rekrytointiongelmista. Pito- ja veto-kyky säilyy, kun palvelussuhteen ehdot ovat kohdallaan. Tämä koskee niin kotimaan kuin ulkomaan palvelusta.

Turvallisuutta pitää rakentaa ja vaalia

Akava, Päälystöliitto, Tullivirkamiesliitto, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ja Upseeriliitto ottivat kantaa sisäisestä ja ulkoisesta turvallisuudesta, henkisestä huoltovarmuudesta sekä turvallisuuden merkityksestä ja resurssien turvaamisesta yhteisessä kirjoituksessaan.

Kannanotossa korostetaan henkilöstön merkitystä.

- Ihmiset ovat puolustuksen tärkein voimavara. Puheiden ja periaatelinjausten sijaan tarvitaan konkreettisia toimia. Tarvitsemme tulevaisuudessakin parlamentaarisen sitoutumisen puolustuksen rahoituksen tasoon, järjestöt toteavat kirjoituksessaan.

Kirjoituksen kokonaisuudessaan voit lukea osoitteesta:

<https://akava.fi/blogit/turvallisuutta-pitaa-rakentaa-ja-vaalia/>

Mietitkö liiton hallitukseen lähtöä?

Teksti: Petteri Rankinen Kuva: Juha Susi

Alä mieti, pyri mukaan. Kerro aiikeistasi oman yhdistyksesi hallitukselle pikimmiten.

Liiton hallitustyöskentelyä ei kannata arastella. Liitto perehdyttää ensitöikseen uuden hallituksen toimintaan, ja sen jälkeen kokeneemmat jäsenet opastavat työskentelyn saloihin. Näin ainakin itselleni kävi ensimmäisellä hallituskaudella.

Ensimmäisenä hallitusvuotena tuntui haastavalta ottaa asioihin kantaa, koska hyvin monen asian kanssa olin tekemisissä ensimmäistä kertaa. Selailin tuolloin aika paljon liiton SharePointia ja sieltä aikaisempien vuosien materiaaleja, jotta ymmärtäisin paremmin, mistä puhutaan. Vielä toisenakin vuotena täytyi aika ajoin käydä SharePointista lueskelemissa vanhoja asioita. Kolmantena vuotena tuntui, että osaan jo jotain, ja näin neljäntenä vuotena tuntuu kuin olisin tehnyt näitä asioita pidempäänkin.

Työskentely liiton hallituksessa pelkästään jäsenenä ei vaadi mahdollisia työmääriä. Hallituksella on kokous noin kymmenen kertaa vuodessa. Pääsääntöisesti kokoukseen valmistautumiseen riittää, että perehtyy ajoissa huolella kokousmateriaaliin ja muodostaa oman näkemyksen käsiteltävistä asioista. Lisäksi tulee selvittää vastuujoukoistaan merkittävät ajankohtaiset asiat, jotka tuodaan hallituksen tietoon. Yleensä nämä asiat ovat meillä olevia tai tulevia edunvalvonta-asioita. Hallituksen jäsenen olisi tarkoitus toimia linkkinä hallituksen ja yhdistyksien välillä.

Hallituksen jäsenen odotetaan osallistuvan Edustajakokoukseen sekä kesän ja talven luottamusmiesten ja yhteistoimintaedustajien täydennyskurssille. Lisäksi hallituksen toivotaan osallistuvan sekä

Puheenjohtajapäiville että keväisin ja syksyisin alueellisiin luottamusmiesten ja yhteistoimintaedustajien koulutustilaisuuksiin. Osallistuminen kaikkiin tilaisuuksiin tarkoittaa, että olet palkallisella virkavapaalla omasta virkatehtävästä noin 25 päivänä vuodessa. Näinä päivinä saat laaja-alaisesti tietoa neuvottelurintamalta, edunvalvonnasta ja eri puolustushaarojen asioista. Ja tietenkin olet osaltasi suunnittelemassa ja päättämässä liiton toiminnasta osana hallitusta.

Vuosi 2025 on vaalivuosi. Tänä vuonna tapahtuu aivan varmasti useampia henkilövaihdoksia liiton hallinnossa. Puheenjohtaja on ilmoittanut, ettei hän enää jatka. Liitolle valitaan myös uusi hallitus, joka toivottavasti on yhdistelmä kokemusta ja "nuoruutta". Seuraavan neljän vuoden aikana uudet toimijat pääsevät suunnittelemaan, kuinka ja miten pitkään liitto toimii 2030-luvulla.

Vuosi sitten Puheenjohtajapäivillä oltiin kovasti sitä mieltä, että jatkamme itsenäisenä Päälystöliittona pitkään päätyyn saakka. Kukaan ei ole vielä määritellyt, mitä se tarkoittaa. Tarkoittaako se viimeiseen opistoupseeriin vai niin pitkään, kun tarvittavat toimijat löydetään. Tämä jää seuraavan hallituksen toimikaudelle suunniteltavaksi. Tavoite on

kunniakas, mutta toteutuakseen se vaatii liiton hallitukseen niitä henkilöitä, jotka ovat palveluksessa vielä 2030-luvun puolivälin jälkeen. Nykysäännöillä hallituksen jäsenenä voi olla ainoastaan virassa oleva liiton jäsen. Toisin sanoen pitkään päätyyn edellyttää suunnitelmallisuutta niin hallituksen koon kuin sen jäsenien ikärakenteen suhteen. Olisi varmastikin hyvä, että hallitus ei vaihtuisi "läpsystä", vaan tietoa ja toimintatapoja pystyittäisiin siirtämään hallituskauden aikana nuoremmille.

Tulevilla Puheenjohtajapäivillä herää toivottavasti keskustelua hallituksen kokoonpanosta ja sen mukauttamisesta liiton toiminnan mukaiseksi jäsenmäärän vähentyessä. Näissä keskusteluissa on hyvä pohtia, millaisella hallituskokoonpanolla mainitsemani tiedon siirto nuoremmille turvataan ja mahdollistetaan liiton itsenäinen toiminta 2030-luvulla.

Yhdistykset, olkaa aktiivisia ja tehkää esityksiä liiton hallituksen jäseniksi henkilöistä, jotka ovat kyvykkäitä ja ilmaisseet kiinnostuksensa hallitustyöskentelyyn. Pyritään siihen, että meillä olisi syksyllä hallitusta valitessa enemmän ehdokkaita kuin hallituspaikkoja.

"Ol niingon gotonas" - kesäpäivät Raumalla

Teksti: Markku Virtanen Kuva: Juha Susi

Päällystöliiton Evp-yhdistyksen kesäpäivät vietetään pitsikauptungissa Raumalla 15.–17. elokuuta. Tapahtuma on perinteisesti avec-tilaisuus. Varsinainen tapahtumapäivä on lauantai, mutta olemme varanneet mahdollisuuden saapua paikalle jo perjantaina. Majoittuminen tapahtuu Scandic Hotellissa, Aittakarinkatu 9, 26100 Rauma. Hotellilla on maksuton pysäköinti.

Ilmoittautumiset Ari Palmille (evp.tapahtumat@elisanet.fi tai puhelimella 046 610 0669. Ilmoittautumisen takaraja on 13.7. ja samalla maksu yhdistyksen tilille FI90 4456 0010 2343 19. Ilmoittautumisessa tarvit-

semme hotellia varten jokaiselta osallistujalta nimen, syntymäajan ja mahdollisen ajoneuvon rekisteritunnuksen. Olkiluodon vierailuun ilmoittautumisen osalta katso erillinen ohje. Tarvitsemme myös tiedot mahdollisista ruoka-aineallergioista. Maksassanne laittakaa viestikenttään oma/osallistujan nimi, jotta maksu kohdentuu oikealle henkilölle. Viitenumeroa ei saa käyttää.

Kesäpäivien ohjelma:

Perjantaina 15.8 on mahdollista saapua hotellille.

Lauantaina 16.8

- Saapuminen Raumalle ja lounas klo 11
- Lähtö Olkiluotoon linja-autolla klo 12.30
- Olkiluodon esittely klo 13–16
- Paluu hotellille klo 16.40
- Illallinen klo 19 alkaen, asuna siisti kesäasu (casual). Illallisen jälkeen on tarjolla musiikkia ja tanssit.

Sunnuntaina 17.8 siirrytään aamiaisen jälkeen kotiin/vast.

Kulkeminen Olkiluotoon vain linja-autoilla, eivät pysty vastaanotamaan runsasta automäärää.

Kustannukset:

- perjantaista sunnuntaihin 235 €/hlö 2-hengen huoneessa
- 310 €/hlö 1-hengen huoneessa

- lauantaista sunnuntaihin 180 €/hlö 2-hengen huoneessa
- 220 €/hlö 1-hengen huoneessa
- osallistuminen vain lauantain lounaalle, Olkiluoto-vierailuun ja illalliselle 120 €/hlö
- osallistuminen vain illalliselle 90 €/hlö

Tervetuloa mukaan

Ilmoittautuminen Olkiluodon vierailuun

Olkiluodon ryhmävierailua varten tarvitaan osallistujien henkilötiedot seuraavilta osin:

- kansalaisuus
- koko nimi
- henkilötunnus
- kotivaltio
- syntymäpaikka
- työnantajan nimi/ eläkeläinen
- henkilökohtainen puhelinnumero

Tiedot sähköpostilla evp.tapahtumat@elisanet.fi tai puhelimella 046 610 0669. Mukana vierailulla tulee olla ajokortti, passi tai virallinen henkilöllisyystodistus.

Kevättä rinnassa

Jokavuotisen jäsentiedotteen postitus lähestyy, ja olisi hyvä, jos kaikki jäsenemme tarkistaisivat yhteystietonsa e-asioinnista. Samalla he, joilta puuttuu sähköpostiosoite, voisivat lisätä sen sinne. Voisitte myös tarkistaa, että kohdassa jäsenedut on "täpät" asian mukaisissa kohdissa koskien niin Päällystölehteä kuin myös kalentaria. Yhdistyksemme käyttää jonkin verran sähköpostiviestejä tiedottamiseen, ja ilmoittamalla osoitteen saatte tiedot kuulumisista ja tapahtumista.

Päällystöliitto on päättänyt päivittää tämän vuoden aikana nettisivunsa. Asian etenemistä kannattaa seurata niin netistä kuin lehdestä, Ainakin mobiilikäytön pitäisi helpottaa.

Tässä lehdessä on myös ilmoitus tulevista kesäpäivistä elokuulle. Muistutuksena kurssikokousten järjestäjille: kesäpäivien yhteydessä ne on helppo järjestää. Olkaa yhteydessä, jotta saadaan asiaa mainostettua. Kannattaa alkaa ilmoittautua hyvissä ajoin, jotta saamme varattua lisäpaikkoja, mikäli se on tarpeellista.

Päällystöliiton nykyinen puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** on ilmoittanut, että ei ole käytettävissä seuraavalle hallituskaudelle eläköitymisen vuoksi. Eli uutta puheenjohtajaa valitaan ensi syksynä Edustajakokouksessa samalla, kun valitaan hallitus. Toiveena on, että nykyinen hyvä yhteistyö jatkuu liiton johdon kanssa.

Haluan toivottaa kaikille hyvää ja aktiivista alkavaa kevättä.

Markku

Sotilas taipuu tarvittaessa vaikka tv-sarjan tuottajaksi

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Janne Torikka

Kapteeni Harry Lagerström

MTV:n tämän hetken katso-
tuimmaksi draamasar-
jaksi nousseen 6-osaisen *Konfliktin*
ideointi alkoi jo vuonna 2017, mutta
Puolustusvoimien päätöksenteko-
prosessi osallistumisesta ja toisaalta
koronapandemia siirsivät kuvaukset
vuosille 2023–2024. Puolustusvoi-
mien osalta sarjan tuottajina toi-
mivat kapteenit **Tommi Kangas-
maa** (PVLOGL/viestintä) ja **Harry
Lagerström** (PE/viestintä). Sarja on
herättänyt vilkasta keskustelua puo-
lesta ja vastaan, ja sen katsojaprofiili
on ollut poikkeuksellinen – nuoret
ovat seuranneet sitä tavanomaista
aktiivisemmin. Yksi palaute on eri-
tyisesti jäänyt Tommi Kangasmaan
mieleen.

- Ensi-illassa Ukrainan Suomen
suurlähettiläs **Olga Diprova** tote-
si minulle, että sarja on erittäin rea-
listinen ja muistutti häntä vahvas-
ti Ukrainan sodan alkamisesta. Hän
tunnisti samanlaisia elementtejä
esimerkiksi reserviläisten omaehtoi-
sessa aktiivisuudessa, poliittisissa
kiemuroissa ja shokkivaikutukses-
sa. Suurlähettiläs toivoi, että mah-
dollisimman moni Euroopassa näki
sarjan. Toive näyttää toteutuvan,
sillä se on myyty yhdeksään maahan
Euroopassa ja Aasiassa. Sarja on pää-
tetty antaa näytettäväksi Ukrainan
televisiossa veloitusetta.

Sotilaille tuottajan-titteli on varsin

poikkeuksellinen. Kangasmaalla oli
aiempaa kokemusta **Aku Louhimie-
hen** ohjaamasta *Tuntemattomasta
sotilaasta*, ja Lagerström hyppäsi
mukaan siirtyessään tuottajaksi Pää-
esikunnan viestintäosastolle v. 2021.
Kangasmaan ensimmäisenä tehtä-
vänä oli asian valmistelu ja esittely
puolustusvoimien (pv) organisaatios-
sa. Operatiivisen suunnitteluryhmän
pohdinnat esiteltiin pääesikunnan
päällikölle ja pv:n komentajalle sekä
annettiin tiedoksi puolustusministe-
riölle.

- Esittelyissä linjattiin mm. siitä,
että rahaa ei anneta, pv päättää itse
osallistumisen ehdoista ja laajuudes-
ta sekä se, että varusmiesten käyttö
pidetään minimissään, ellei siitä ole
saatavissa suoraa koulutuksellista
hyötyä. Toisaalta sovittiin, ettemme
puutu draaman sisältöön. Osallistu-
mista puolsi se, että kykenimme ole-
maan mukana tuotannossa, joka ku-
vaa realistisesti toimintaa ja kertoo
siitä, miten Suomi ja pv voisivat rea-
goida tällaiseen uhkaan.

”Puolustusvoimien lupaus on puolustaa koko Suomea ja kaikkia suomalaisia”

Tuottajien tehtävänä oli suunnitel-
la kuvaukset osana normaalia har-
joitustoimintaa. Jatkuva haaste oli
pitää varusteet ja kalusto tarkas-

ti valvovan silmän alla, samoin tur-
vallisuudesta huolehtiminen. Ohjaa-
ja Louhimies halusi, että käytetään
paukkupatruunoita, ja tuottajien
vastuulle jäi pv:n aseiden oikea ja
turvallinen käyttö. Raskaan kaluston
kuten Pasién osalta tuottajien teh-
tävänä oli varmistaa, ettei onnetto-
muuksia pääse tapahtumaan, ja mo-
nissa kohtauksissa he olivatkin itse
”puikoissa”.

- Teimme Harryn kanssa kymmeniä
käskyjä, varasimme alueita, suunnit-
telimme mm. henkilöstön, ajoneuvo-
jen, varusteiden ja aseiden käyttöä
sekä hoidimme majoitus-, turval-
lisuus-, lupa- ja ympäristöasioita.
Näyttelijät tarvitsivat koulutusta
aseiden ja räjähteiden käsittelyssä,
valvoimme tunnuksien ja arvomer-
kien oikeellisuutta sekä operatiivis-
ten karttojen ja esitysten sisältöjä,
radioliikenteen termistöjä ja monia
 muita pienempiä asioita. Ase- ja
taisteluvälinevastaavana toimi evp.
opistoupseeri **Ari Anttila**. Tehtävien
määrä ja laajuus haastoivat meidät
tiukasti usean vuoden ajaksi, ja niis-
tä selvittiin tehtäviä jakamalla. Sopi-
mus edellytti meitä valvomaan ku-
vauksia, mikäli niissä käytettiin pv:n
kalustoa tai alueita, Kangasmaa lis-
taa tuottajien työtä ja vastuuta.

Yhteistyö tuotannon kanssa oli
saumatonta. Hän vertaa elokuva- ja
tv-alaa sotilasorganisaation työhön.

- Pitkiä päiviä maasto-olosuhteis-
sa, runsaasti organisoitavaa ja huol-
lettavaa: teknistä kalustoa, tiukko-
ja aikatauluja, paljon johdettavia
”joukkoja”. Vaikka kyse on taiteen-
tekijöistä, on minulla pelkästään hy-
viä kokemuksia tuotannoista. Näihin
harvoin tulee sellaisia ihmisiä, jotka
eivät sopeudu vaikeisiin olosuhteis-
siin.

Kapteeni Tommi Kangasmaa on
tyytyväinen lopputulokseen.

- Mielestäni sarja on hyvä, rea-
listinen ja ajatuksia herättävä. Pi-
dän presidentti **Saariston** päätöstä
käyttää tilanteessa sotilaallista voi-
maa oikeana. Puolustusvoimien lu-
paus on puolustaa koko Suomea ja
kaikkia suomalaisia – siitä on pidet-
tävä kiinni.

Varaa, virkisty ja nauti!

Haku lomakaudelle 1.9.–31.12.
on käynnissä ja päättyy 31.5.